Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 74 (8564).

13 апрель 1985 йил шанба

Баҳоси 3 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси навбатдаги мажлисида мамлакатда кўкламги экишга тайёргарлик ва унинг бориши тўғрисида министрлардан В. К. Месяц, Н. Ф. Васильев ва Госкомсельхозтехника раиси Л. И. Хитруннинг ахборотларини тинглади.

Мажлисда қайд этиб ўтилганидек, бу йил вужудга келган об-ҳаво шароитлари кўкламги дала ишларини зўр уюшқоқлик билан энг кўп куч-ғайрат сарфлаб қисқа муддатларда ўтказишни талаб этади. Шундай шароитда кўкламги экиш ишларини материал-техника билан таъминлашга оид барча масалаларни аниқ-пухта ҳал этиш, агросаноат бирлашмаларининг, колхозлар, совхозлар ва илмий муассасалар ходимларининг уюштирувчилик ролини ошириш, илғор тажрибадан актив фойдаланиш зарур.

Сиёсий бюро министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, маҳаллий партия, совет ва хўжалик органларининг зиммасига мавжуд камчиликларни бартараф этиш чораларини кўриш, кўкламги экиш ишларини ўз вақтида ва сифатли ўтказиш масалаларини оператив равишда ҳал этиш, ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий иш савиясини ошириш, интенсив деҳқончилик системалари, бригада пудрати ва хўжалик ҳисоби изчиллик билан жорий этилишига қатъият билан эриша бориш, деҳқонларнинг социалистик мусобақасини яна ҳам кенгроқ авж олдириш мажбуриятини юклади.

(Давоми учинчи бетда).

КПСС Марказий Комитетининг 1985 йилги 1 Май ЧАҚИРИҚЛАРИ

1. Яшасин 1 Май — меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни!

2. Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Яшасин пролетар, социалистик интернационализми!

3. Яшасин мангу барҳаёт революцион таълимот —марксизм-ленинизм!

4. Коммунистик ва ишчи партияларга қардошлик саломи!

Бутун дунё коммунистларининг бирлиги ва жипслиги мустаҳкамланаверсин!

5. Социалистик мамлакатларнинг халқларига қардошлик саломи!

Яшасин социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бирлиги, ҳамкорлиги ва жипслиги, уларнинг социализм ғалабаларини, ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш ва ҳимоя қилиш йўлидаги қатъий азму қарори!

6. Мустамлакачилик зулмидан озод бўлган ва социалистик ривожланиш йўлини танлаб олган халқларга қардошлик саломи!

7. Мустақиллик ва социал янгиланиш йўлидан бораётган ривожланаётган мамлакатларнинг халқларига қардошлик саломи!

8. Капиталистик мамлакатларнинг ишчилар синфига қардошлик саломи!

9. Жаҳон социализми, халқаро пролетариат ва миллий озодлик ҳаракати иттифоқи мустаҳкамланаверсин!

10. Озодлик, демократия ва социализм учун курашиб, фашист зиндонларида азоб чекаётган кишиларга қардошлик саломи!

Империализм ва реакция тутқинларига озодлик!

11. Жаҳон халқлари! Империалистик агрессия ва зўравонлик сиёсатига қарши, Осиё, Африка ва Лотин Америкасида кескинлик ҳамда танг вазиятлар манбаларини тугатиш учун қатъият билан курашингиз!

12. Империализмга, мустамлакачилик ва ирқчиликка қарши, сиёсий ва иқтисодий мустақилликни мустаҳкамлаш учун курашаётган Африка халқларига қардошлик саломи!

Намибия халқига озодлик! Жанубий Африкада шармандали апартеид системаси тугатилсин!

13. Империализм ва реакцияга қарши, тинчлик ва ўз мамлакатларининг демократик ривожланиши учун курашаётган Лотин Америкаси халқларига қизғин салом!

Жаҳон халқлари! АҚШнинг Никарагуага қарши агрессив ҳаракатлари тўхтатилишини талаб қилингиз!

14. Араб мамлакатларининг халқлари! Исроил агрессияси ва империализм ҳукмронлигига қарши курашда ўз сафларингизни жипслаштирингиз!

Яқин Шарқда мустаҳкам ва адолатли тинчлик бўлсин!

15. Жаҳон халқлари! Исроил қўшинларининг босиб олинган барча араб ерларидан олиб чиқиб кетилишига, араб мамлакатларининг ишига империалистларнинг аралашуви тўхтатилишига эришингиз!

Фаластинлик араб халқининг адолатли кураши билан бирдамликни мустаҳкамлангиз!

16. Европа мамлакатларининг халқлари! Ғарбий Европанинг Америка империализми ракета-ядро плацдармига айлантирилишига қарши курашни кучайтирингиз!

Европада тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорлик қарор топсин!

17. Осиё мамлакатларининг халқлари! Империализмга, янги мустамлакачилик ва гегемонизмга қарши, тинчлик ва хавфсизлик учун курашингиз!

Осиё тинчлик, ишонч ва ҳамкорлик қитъаси бўлиб қолсин!

18. Жаҳон халқлари! Жаҳон ядро уруши хавфини йўқотиш учун, космосда қуролланиш пойгасининг олдини олиш ва ер юзида бу пойгани тўхтатиш учун курашни кучайтирингиз!

Ядро қуролларининг тамомила тугатилишига эришингиз!

19. Жаҳон халқлари! Империализм, милитаризм ва реваншизмнинг агрессив кирдикорларига қарши қатъий кураш олиб борингиз! Урушга қарши ҳаракатни жипслаштирингиз ва кенгайтирингиз!

20. Яшасин Совет Иттифоқининг ленинча ташқи сиёсати — халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш, кенг халқаро ҳамкорлик сиёсати!

21. Коммунизм бунёдкори, тинчлик учун матонатли ва изчил курашчи — улуғ совет халқига шон-шарафлар!

22. Коммунистлар! Мамлакатнинг социал-иқтисодий тараққиётини тезлатиш учун, жамият ҳаётининг ҳамма жиҳатларини такомиллаштириш учун умумхалқ курашининг олдинги сафида бўлингиз!

23. Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдиринг!

Жонажон ленинчи партия съездини меҳнатда янгидан-янги муваффақиятлар билан нишонлайлик!

24. Совет Иттифоқининг меҳнаткашлари! Фидокорона меҳнат қилиб, Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлангиз! Ишлаб чиқаришни бутун чоралар билан ўстиришга эришингиз, маҳсулот сифатини яхшилангиз!

1985 йил планини муваффақиятли бажарайлик, беш йилликни муносиб равишда туғаллайлик!

25. Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, меҳнат унумдорлигини ўстириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш учун зўр ғайрат билан курашингиз!

Халқ хўжалигини интенсив ривожлантирайлик!

26. Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Машина ва ускуналардан яхшироқ фойдаланайлик!

Ишлаб турган ва янгидан ишга тушириладиган қувватларни тўла ўзлаштирингиз!

27. Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Омилкор хўжайинлар бўлингиз, моддий ресурсларни тежаш учун курашингиз!

1985 йилда тежалган материал, хом ашё ва ёқилғи билан камида икки кун ишлаб берайлик!

28. Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Иқтисодий, социал ва тарбиявий вазифаларни ҳал этиш учун меҳнат коллективларининг ҳуқуқларидан тўлароқ фойдаланингиз! Уюшқоқлик ва интизомни бутун чоралар билан оширингиз!

29. Халқ контролерлари! Хўжасизлик, исрофгарчиликка қарши, совет жамияти ҳаётининг ҳамма соҳаларида тартибни мустаҳкамлаш учун зўр матонат билан курашингиз!

30. Ёқилғи-энергетика комплексининг ходимлари! Нефть, газ, кўмир қазиб чиқаришни, электр ва иссиқлик энергияси ҳосил қилишни кўпайтирингиз!

Энергетика программасини бажариш учун зўр ғайрат билан курашингиз!

31. Металлурглар! Мамлакатнинг металлга бўлган эҳтиёжларини пухта таъминлангиз!

Тежамли, ғоят сифатли металл маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтирингиз!

32. Машинасозлар! Янги машина ва ускуналар ишлаб чиқаришни жадаллаштирингиз, техниканинг пухталигини оширингиз!

Халқ хўжалигининг барча тармоқларини техника билан қайта қуроллантиришни таъминлангиз!

33. Химия саноати ходимлари! Халқ хўжалиги ва аҳолининг химия маҳсулотлари ҳамда материалларига эҳтиёжини тўла таъминлаб турингиз!

34. Саноат ходимлари! Аҳоли учун юқори сифатли моллар ишлаб чиқаришни кўпайтирингиз! Совет кишиларининг ортиб бораётган талаб-эҳтиёжларини тўлароқ ҳисобга олингиз, молларнинг хилини янгилашни жадаллаштирингиз!

Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш — халқ хўжалиги барча тармоқларининг иши!

35. Транспорт ва алоқа ходимлари! Юкларни узлуксиз ташишга, аҳолига хизмат кўрсатишнинг юксак маданиятига эришингиз!

36. Қурувчилар ва монтажчилар! Капитал қурилиш самарадорлигини оширингиз!

Тежамли ва сифатли, замонавий техника асосида қурингиз! Ишга тушириладиган объектларни юксак сифатли қилиб ва ўз вақтида топширингиз!

37. Агросаноат комплекси ходимлари! Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлашни жадаллаштирингиз! Мамлакатнинг озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик хом ашёси билан пухта таъминланишига эришингиз!

Озиқ-овқат программасини бажариш учун зўр ғайрат билан курашингиз!

38. Колхозчилар, совхозларнинг ходимлари! Деҳқончиликнинг илмий асосланган системасини актив жорий этингиз! Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши барқарорлигини ошириш учун мелиорация имкониятларидан тўлароқ фойдаланингиз!

Дон, техника экинлари ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосили етиштиришни кўпайтирингиз!

Кўкламги дала ишлари аниқ ташкил этилсин ва юксак сифатли бўлсин!

39. Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари! Чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлангиз, унинг маҳсулдорлигини оширингиз!

Гўшт, сут, тухум, жун етиштиришни кўпайтирингиз!

40. Савдо, умумий овқатланиш, маиший ва коммунал хизмат ходимлари! Меҳнат сифати ва маданиятини оширингиз, аҳолининг ҳар хил хизмат турларига ортиб бораётган талаб-эҳтиёжларини тўлароқ қондирингиз!

41. Совет олимлари! Илмий тадқиқотларни бутун чоралар билан ривожлантирингиз, уларнинг самарадорлигини оширингиз! Фан ютуқларини практикага жорий этишга қўшадиган ҳиссангизни кўпайтирингиз!

42. Идеология фронти ходимлари! Омма ўртасида партия ғояларини зўр эътиқод билан пропаганда қилингиз, ривожланган социализм жамияти ютуқларини чуқурроқ ва ёрқинроқ кўрсатиб берингиз! Империалистларнинг қўпорувчилик пропагандасини актив фош қилингиз!

Идеология иши — бутун партиянинг, ҳар бир коммунистнинг ишидир!

43. Адабиёт ва санъат арбоблари, маданият ходимлари! Коммунистик ғоявийлик, партиявийлик ва халқчиллик байроғини баланд кўтариб борингиз!

Турмуш ҳақиқатини, юксак коммунистик идеалларни қарор топтирадиган асарлар яратингиз!

44. Халқ маорифи ходимлари! Ёш авлодни ўқитиш ва коммунистик руҳда тарбиялашни такомиллаштирингиз! Мактаб ўқувчиларига ижтимоий фойдали меҳнатга муҳаббатни сингдирингиз!

Умумий таълим ва ҳунар-мактабини ислоҳ қилишда актив қатнашингиз!

45 .Соғлиқни сақлаш ходимлари! Аҳолига медицина хизмати кўрсатишни такомиллаштирингиз! Даволаш ва санитария муассасаларининг иш маданиятини оширингиз!

46. Физкультурачилар ва спортчилар! Совет спортининг муваффақиятларини кўпайтирингиз! Физкультура ҳаракатининг оммавийлигини юксак даражага кўтарингиз!

Физкультура халқ сиҳат-саломатлигига хизмат қилсин!

47. Яшасин ҳокимиятнинг чинакам демократик органлари — халқ депутатлари Советлари!

Советлар мамлакатининг гражданлари! Давлат ва жамоат ишларини бошқаришда, социалистик демократияни янада ривожлантиришда актив қатнашингиз!

48. Совет касаба союзлари! Меҳнаткашларнинг меҳнат ғайрати ва ижодий ташаббускорлигини бутун чоралар билан ривожлантирингиз , уларнинг меҳнат қилиш, турмуш ва дам олиш шароитларини муттасил яхшилашга эришингиз!

Яшасин бошқариш мактаби, хўжалик юритиш мактаби, коммунизм мактаби бўлган совет касаба союзлари!

49. Яшасин Коммунистик партиянинг жанговар ёрдамчиси ва ишончли резерви, совет ёшларининг илғор отряди — Ленин комсомоли!

50. Йигит ва қизлар! Билимларни, маданиятни, касб маҳоратини сабот билан эгаллангиз! Коммунистик партия ва совет халқининг революцион, жанговар ва меҳнат анъаналарини кўпайтирингиз!

Ленинча яшаш, ишлаш, курашишни ўрганингиз!

51. Йигит ва қизлар! Халқлар ўртасида империализмга қарши бирдамлик, тинчлик ва дўстликни мустаҳкамлангиз! Ёшлар ва студентларнинг Москвада ўтказиладиган XII жаҳон фестивалига тайёргарликда актив қатнашингиз!

52. Шонли ветеранлар, ёшларнинг мураббийлари! Ўз билимингиз, бой ҳаётий тажрибангиздан ёш авлодни баҳраманд этинг!

Йигит ва қизларни юртимизнинг оташин ватанпарварлари, Ленин иши учун, коммунизм учун фидокорона курашчилар қилиб тарбиялангиз!

53. Советлар мамлакатининг хотин-қизлари! Ишлаб чиқаришда ва жамоат ҳаётида актив қатнашингиз!

Оналарга шон-шарафлар!

Бутун ер юзининг болалари тинч ва бахтиёр бўлсин!

54. Совет жангчилари! Жанговар ва сиёсий тайёргарликни такомиллаштирингиз!

Совет халқининг тинч меҳнатини, социализмнинг тарихий ғалабаларини сергак туриб, пухта қўриқлангиз!

Яшасин СССРнинг шавкатли Қуролли Кучлари!

55. Яшасин совет халқи Улуғ Ватан урушида қозонган Ғалабанинг 40 йиллиги!

Улуғ Ватан урушида жаҳоншумул — тарихий ғалабага эришган совет жангчилари, партизанлар ва подпольечилар, мамлакат ичкариси меҳнаткашларининг сўнмас жасорати халқ хотирасида абадий сақлансин!

Социалистик Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллиги учун курашда ҳалок бўлган кишиларга абадий шон-шарафлар!

56. Яшасин ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва халқ зиёлиларининг мустаҳкам иттифоқи!

57. Яшасин жамиятимиз кучларининг ҳаётбахш манбаи — Совет Иттифоқи халқларининг бузилмас интернационал бирлиги ва қардошларча дўстлиги!

58. Яшасин Совет Иттифоқи Коммунистик партияси! Партия халқ билан бирлиги туфайли кучлидир! Халқ партия билан бирлиги, партиянинг раҳбарлиги туфайли кучлидир!

59. Яшасин Улуғ Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

60. Ленин байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлигида — коммунистик бунёдкорликда янги ғалабалар сари, олға!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ТАШАББУСКОРЛИК, УЮШҚОҚЛИК, САМАРАДОРЛИК

КПСС Марказий Комитетида М. С. Горбачев, Г. В. Романов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, Е. К. Лигачев, Н. И. Рижков ўртоқлар саноат бирлашмалари ва корхоналарининг, колхоз ва совхозларнинг, ишлаб чиқариш бригадаларининг раҳбарлари билан, мутахассислар ва олимлар билан учрашганликлари илгари хабар қилинган эди.

Қуйида ўртоқ М. С. Горбачев нутқининг баёни ва учрашув тўғрисидаги ҳисобот эълон қилинади.

М. С. ГОРБАЧЕВ нутқи

Ҳурматли ўртоқлар! Сизларни КПСС Марказий Комитетида самимий табриклашга ижозат бергайсизлар. Биз ўз олдимизда турган ишлаб чиқариш-иқтисодий ва социал вазифаларни — кечиктириб бўлмайдиган вазифаларни ҳам, шунингдек истиқболдаги вазифаларни ҳам қандай қилиб яхшироқ ҳал этиш хусусида сизлар билан маслаҳатлашиб олиш; ҳеч кечиктирмасдан ҳал этиш лозим бўлган масалаларни ҳамда идрок этиш ва пухта ишлаб чиқишни талаб этаётган масалаларни кўриб чиқиш учун шу учрашувни ўтказишга қарор бердик.

Мамлакатимиз масъулиятли даврда яшаб турибди, ҳамма жойда КПССнинг навбатдаги XXVII съездига тайёргарлик авж олиб бормоқда. Бу — катта ишлар қилинадиган ва муҳим қарорлар қабул этиладиган, эришилган натижалар атрофлича таҳлил этилиб, реалистик баҳоланадиган, олға томон қилаётган ҳаракатимизга халақит берувчи тўсиқларни аниқлайдиган даврдир. Бу давр қизғин меҳнат ва дадил фикр билан тўлиқ бўлиши, одамларнинг ташаббуси ва ижодига кенг имконият очиб бериши керак. Ҳозир ишдаги уюшқоқликни ошириш, дадил ва узлуксиз социал иқтисодий ривожланишни таъминлаш, олға ҳаракатимиз суръатларини жадаллаштириш учун жамики куч ва резервларни сафарбар қилиш лозим.

Сизлар ишлаб чиқаришга бевосита раҳбарлик қилаяпсизлар, меҳнаткашлар орасида ишлаяпсизлар, партия билан ҳукуматнинг кўрсатмалари ва қарорларини амалий равишда турмушга тадбиқ этаяпсизлар. Сизлар орттирган тажриба ва билимлар хўжалик юритишнинг кучли ва заиф жиҳатлари ҳақида, ишда ҳалақит бераётган, самарадорликни оширишга тўсқинлик қилаётган тўғаноқлар ҳақида чуқур ва аниқ-равшан фикр юритиш имконини беради. Ҳар бир корхонадаги, ҳар бир меҳнат коллективидаги, қолаверса умуман социалистик хўжалигимиздаги резервларни тўла-тўкис сафарбар қилиш учун нималарни ва қандай қилиб тўғрилаш ёки ўзгартириш кераклигини эшитмоқчимиз.

Ҳозирги босқичда кўпгина мураккаб вазифаларни айни бир вақтда ҳал этишга тўғри келмоқда. Яқин вақт ичида ҳал этилиши лозим бўлган вазифалар ҳақида гапирадиган бўлсак, бунда гап 1985 йилги планни ва умуман беш йиллик планни муваффақиятли бажариш ҳақида бормоқда. Бу йил мураккаб бошланди: турли сабаблар — ҳам объектив, ҳам субъектив сабаблар таъсир қилди. Қиш жуда қаттиқ келганини ҳам эътиборга олмасдан бўлмайди, албатта. Бироқ очиғини айттанда, биринчи кварталнинг якунлари бизни қаноатлантира олмайди, бу якунларга уюшқоқсизлик, баъзан беғамлик, айрим жойларда эса масъулиятсизлик ҳам кўп жиҳатдан таъсир қилди. Ҳозирги бош вазифа қолоқликни тугатишдан, бой берилган имкониятларнинг ўрнини тўлдиришдан, планда белгиланган ҳамма режаларни бажаришдан иборат.

Шу беш йилликда биз қилаётган ҳаракат суръатлари етарли эмаслигини анализ кўрсатиб турибди. Биз суръатларни оширишимиз ва анчагина кўтаришимиз лозим. Бу вазифани эса ҳеч кечиктирмай ҳал қилиш керак. Вақтни беҳуда ўтказиб бўлмайди. Мамлакатнинг социал-иқтисодий тараққиёти унинг мудофаа қобилияти мустаҳкамланиши, совет кишиларининг турмуши яхшиланиши бу вазифаларни нақадар муваффақиятли ҳал этишимизга боғлиқ бўлади.

Истиқбол вазифаларига келганда шуни айтиш керакки, бунда ишлаб чиқаришни интенсивлаш изларига қатъият билан ўтказиш, унинг структурасини яхшилаш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, маҳсулот сифатини анча ошириш, хўжалик механизмини ва умуман бошқарувни янада такомиллаштириш масалалари биринчи ўринга чиқиб бормоқда.

Биз шундай қилишимиз керак, бундан бошқа йўл йўқ. Биз ғойибдан мўъжиза бўлишига умид қила олмаймиз. Ишчидан тортиб министргача, инженердан тортиб академикгача ҳар бир киши зўр ғайрат ва ташаббускорлик билан, виждонан ва ҳалол ишлаши керак. Кадрларнинг масъулиятини, уюшқоқликни, интизомни қатъият билан кўтариш лозим. Бу ишлар оғизда эмас, балки амалда қилинадиган бўлсин. Мустаҳкам интизомни кенг маънода тушуниш керак. Бу интизом юксак ишлаб чиқариш маданиятини ҳам, маҳсулот сифатининг даражасини бевосита белгилаб берадиган қаттиқ технология интизомини ҳам, корхоналар маҳсулот етказиб бериш планларини аниқ бажаришини ҳам ва албатта, меҳнат интизомини ҳам ўз ичига олади. Оқибат натижада ҳамма нарса одамларга, раҳбар кадрларга, ҳаммамизга нисбатан юксак талабчанликдан бошланади, ўртоқлар.

Ишни пухта, уюшқоқлик билан ташкил этиш, резервлардан фойдаланиш масалалари кундалик фаолиятимизда ҳам, истиқбол вазифаларини ҳал этиш чоғида ҳам диққат марказида туриши керак. Ҳозирги вақтда мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг ўн иккинчи беш йилликка ва 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган асосий йўналишлари лойиҳасини тайёрлаш иши ниҳоясига етказилмоқда. Гарчи бу лойиҳа узоқ даврни ўз ичига олса ҳам, янги беш йиллик ҳар жиҳатдан бурилиш нуқтаси бўлиб қолиши лозим.

Бу беш йиллик эса яқинлашиб қолди. Шаҳар ва қишлоқдаги ҳар бир коллектив ҳозирдаёқ ўзининг беш йиллик планларини ишлаб чиқар экан, мавжуд резерв ва имкониятларни бу планларга асос қилиб олиши, белгиланган режаларни амалга ошириш учун зарур тадбирларнинг ҳаммасини кўзда тутиши муҳимдир.

Биринчи галда ўз ихтиёримиздаги ҳамма нарсалардан имкони борича унумли фойдаланиш муҳимдир. Мамлакатимиз социал-иқтисодий тараққиётнинг юксак чўққиларига чиқди, олға томон муваффақиятли ҳаракат қилишни таъминлайдиган салмоқли иқтисодий потенциал вужудга келтирилди. Фақат бир иш: ҳозирнинг ўзида мавжуд бўлган нарсалардан чинакамига фойдаланишнинг ўзи билангина халқ хўжалигидаги ишларнинг аҳволини анча яхшилашга эришиш мумкинлигини турмуш кўрсатиб турибди. Корхоналарда тартибни мустаҳкамлаш ва бўшангликка қарши кураш, яхши меҳнат маромини таъминлаш ҳисобига меҳнат унумдорлиги анча тезроқ ошаётганлигини ва маҳсулот сифати кўтарилаётганини, фаолиятнинг бошқа ҳамма натижалари яхшиланаётганлигини кўрсатувчи мисоллар кўп.

Маҳсулотнинг сифати, унинг техникавий даражаси тўғрисидаги, уни қандай қилиб қатъиян ошириш ҳақидаги масалани алоҳида ажратиб кўрсатмоқчиман. Нега шундай бўляпти: корхона эскирган, техникавий даражаси паст маҳсулотни, аҳолига манзур бўлмайдиган халқ истеъмол молларини ишлаб чиқарса-ю, нечун нормал яшаса ва ҳатто равнақ топаверса? Хўжалик механизмимиз бундай ҳодисаларга нега йўл қўймоқда? Бу аҳволни қандай қилиб ва имкони борича тезроқ яхшилаб олиш мумкин?

(Давоми иккинчи бетда).

ТАШАББУСКОРЛИК, УЮШҚОҚЛИК, САМАРАДОРЛИК

(Боши 1-бетда).

Қатъий чоралар кўриш керакка ўхшайди: кимки замонавий талаблар даражасида маҳсулот ишлаб чиқараётган бўлса, у маънавий ва моддий афзалликка эга бўлиши керак. Башарти корхона узоқ вақтгача ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг юксак истеъмол сифатларига эришмаса, уни янгиламаса, бу нарса ходимларнинг, айниқса меҳнат коллективлари раҳбарларининг моддий аҳволига муқаррар равишда таъсир қилиши лозим. Ишга бундай ёндашишнинг мақбуллигига ҳеч қандай эътироз бўлмаса керак. Демак, сўздан амалий ишга ўтиш зарур.

Яна бир муҳим проблема — иқтисодий тежашни кучайтиришдан, исрофгарчиликка қарши курашишдан, меҳнат коллективи ихтиёридаги ҳамма нарсалар — станоклар, асбоб-ускуналар, ерлар, бошқа моддий ва молиявий ресурслардан оқилона фойдаланишдан иборат. Биз ҳозир ҳам, келгусида ҳам бу ресурсларнинг анчагина кўпайишига умид боғлашимиз мумкин ҳам, лозим ҳам эмас. Гарчи айрим кишилар ривожланишнинг бундай самарасиз йўлига одатланиб қолган бўлса ҳам, аммо шундай умидлардан қатъиян воз кечиш керак.

Ишни қайта қуриш, хом ашё ва қувватларнинг муайян бирлигидан кўпроқ пировард маҳсулот олишга интилиш, меҳнат сарфини қатъият билан қисқартириш зарур. Мана шу амалда ишлаб чиқаришни интенсивлаш бўлади. Ҳозир ҳар бир раҳбар, ҳар бир хўжалик ходими, ҳар бир меҳнат коллективи шундай фикр юритиши ва ҳаракат қилиши лозим.

Айтилган гапларнинг ҳаммаси қишлоқ хўжалигига ҳам тўла-тўкис тааллуқлидир, биз бу соҳага жуда катта эътибор бериб келдик ва берavерамиз. Қишлоққа катта капитал маблағ ажратилмоқда, колхоз ва совхозларнинг техника билан таъминланиши кўпаймоқда. Харид нархлари оширилганлиги уларнинг молиявий-иқтисодий аҳволи мустаҳкамланишига кўмаклашди. Мана шуларнинг ҳаммаси муайян натижалар бермоқда, бироқ кўпгина хўжаликларда ердан, меҳнат ресурслари ва моддий ресурслардан ҳамон оқилона фойдаланилмаяпти. Шу муносабат билан колхоз ва совхозларнинг ишидаги самарадорликни, агросаноат комплекси барча бўғинларининг ўзаро масъулиятини ошириш, планлаштириш ва бошқарувни такомиллаштириш, иш вақтидан, бутун ёруғ кундан яна ҳам тўлиқроқ фойдаланиш жиддий эътиборга сазовордир.

Хўжалик механизмини, бошқарувни такомиллаштириш тадбирларини меҳнат коллективларининг активлиги ва ташаббускорлигини ҳар томонлама ривожлантиришга қаратиш муҳимдир. Биз энг асосий соҳалар бўйича марказлаштирилган планлаштиришни мустаҳкамлаш билан бирга корхоналарнинг ҳуқуқларини бундан буён ҳам кенгайтиришни, чинакам хўжалик ҳисобини жорий этишни ва шу асосда умуман коллективнинг ҳам, шунингдек ҳар бир ходимнинг ҳам пировард меҳнат натижалари учун масъулиятини ҳамда манфаатдорлигини оширишни назарда тутаяпмиз. Иқтисодий эксперимент ҳам ана шунга қаратилган.

Хўжалик юритиш системаси шундай йўлга қўйилиши керакки, ҳар бир коллектив, ҳар бир меҳнаткаш ижтимоий ишлаб чиқаришдаги, унинг самарадорлигини оширишдаги ўз қобилияти ва имкониятларидан тўлиқ фойдаланишга интиладиган бўлсин. Ишлаб чиқариш масалалари билан социал масалалар, давлат, коллектив ва шахс манфаатлари ўзаро нақадар чамбарчас боғланса, бу вазифалар шу қадар яхшироқ ҳал этиладиган бўлади.

Чамаси, бошқарувнинг ҳар бир даражасида ҳуқуқ ва вазифалар тўғри тақсимланган тақдирда корхоналар ва бирлашмаларнинг чинакам мустақиллиги ҳамда масъулиятига эришиш мумкин бўлади. Агар директор ҳар қандай нарсани ўнлаб муассаса билан келишиб оладиган, ҳамма нарса хусусида бошдан охиригача розиликка эришадиган бўлса, у ҳолда биз мустақиллик вазифасини ҳал эта олмаймиз. Ҳар қандай масаланинг ҳал этилишини марказга олиб келавериш ярамайди. Хўжалик кадрларимизнинг савияси кўпгина проблемаларни ўз жойида бемалол ҳал этиш имконини беради. Бунинг учун фақат уларни чакки ва ортиқча инструкциялар сиртмоғидан халос қилиш, ҳисоботни қатъиян камайтириш, беҳуда қоғозбозликдан қутилиш керак холос. Бу эса айни вақтда бошқарув аппаратини қисқартиришга имкон беради. Бу гап министрликларга ҳам, бутуниттифоқ саноат бирлашмаларига ҳам тааллуқлидир.

Кейинги йилларда меҳнат коллективларига кўпгина ҳуқуқлар берилди. Уларнинг ишлаб чиқариш ва социал масалаларни ҳал этишдаги ролини оширишни мустаҳкамлаб берган СССР Қонуни қабул қилинди. Аммо ҳозирча муносиб самара олинаётгани йўқ. Хўш, бериб қўйилган ҳуқуқлардан тўла-тўкис фойдаланишда коллективга нималар ҳалал бераяпти? Қонуннинг имкониятлари меҳнат ғайратини ва социал активликни оширишга, жамият турмушининг демократик нормаларини ривожлантиришга тўла-тўкис хизмат қилиши учун яна нималар қилиш керак? — деган савол туғилади.

Қонун меҳнаткашларнинг ишлаб чиқаришни бошқаришдаги ролини, раҳбарларнинг коллектив олдидаги масъулиятини оширишга қаратилган-ку, ахир. Энг актуал ва зарур масалалар ишчиларнинг йиғилишларига қўйилиши, ҳамма поғонадаги раҳбарлар ана шу йиғилишларда ҳисоб бериб туришлари керак.

Чамаси, ҳали ҳар бир раҳбар ҳам бундай бурилишга психологик жиҳатдан тайёр эмасга ўхшайди. Кўпларга ҳали ағар камроқ маслаҳатлашилсаю, фақат буйруқ берилса, бу белгиланган мақсадга олиб борадиган осонроқ ва қисқароқ йўлдек кўринади. Аслида эса, ўртоқлар, оқил раҳбарлар иш тутаётгандек, коллективга таяниш, унда аҳил ижодий вазиятни вужудга келтириш — олға томон қиладиган ҳаракатимизни жадаллаштирувчи энг асосий омилдир.

Кенгашимизга бригадирлар келишган. Улар қуйи ишлаб чиқариш бўғини раҳбарларининг қарийб икки миллионли отряди вакилларидир. КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати уларнинг меҳнатини юксак баҳолайдилар. Бригада меҳнат коллективининг бошланғич ячейкасидир. Муваффақиятли ишлаб чиқариш ва жамоат фаолиятининг пойдевори айни шу ерда яратилади. Демократиямизга қудратли омил бериш калити ҳам мана шу ерда, чунки ишлаб чиқариш, рағбатлантириш, тарбиялашнинг энг катта масалаларини бу ерда коллективнинг ўзи ҳал қила олади. Меҳнаткашларнинг жамият ишларини бошқаришдаги иштирокини кенгайтириш, ўз-ўзини бошқариш асосларини шакллантириш мана шундан бошланади.

Ҳозир кўпчилик бригадалар илғор иш усулига ўтганлар, улар ишлаб чиқариш ва меҳнатни, маънавий ва моддий рағбатлантиришни, меҳнаткашларни тарбиялашни ташкил қилишда ўзларига бериб қўйилган ваколатлардан кенг миқёсда фойдаланмоқдалар. Шу билан бирга меҳнатни ташкил этишнинг бригада формаси ҳамма жойда ҳам муваффақиятли ривожланмаётганлиги маълум. Бригадалар хўжалик ҳисобига секинлик билан ўтказилмоқда. Уларнинг кўпларида меҳнат унумдорлиги суст ошмоқда. Бунга нималар халақит бераётганлигини ва ишларнинг аҳволини яхшилаш учун нималар қилиш кераклигини эшитмоқчимиз.

Умуман, ўртоқлар, биз мана шу ва бошқа етилган муаммолар хусусида ошкора гаплашиб олиш умидидамиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДАГИ УЧРАШУВ ҚАТНАШЧИЛАРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

Учрашув қатнашчилари бажарилган ишлар ва эришилган ютуқларни муносиб равишда қайд этиб ўтиб, шу йилги планни ҳамда бутун ўн биринчи беш йиллик планларини муваффақиятли адо этиш, бой берилган имкониятларни тўлдириш учун қандай восита ва резервларни ишга тушириш кераклигига асосий эътиборни қаратдилар. Кечиктириб бўлмайдиган ва истиқболдаги вазифаларни ҳал этиш чоғида барча меҳнаткашларнинг ташаббускорлиги ва ижодкорлигига кенг имконият очиш тўғрисида гап борди. Сўзга чиққан кишилар аввало ҳар бир кишининг қизғин ва виждонан ишлаши кераклигини таъкидлаб ўтдилар.

Меҳнат ва технология интизомини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш — ўсишимизни жадаллаштиришнинг салмоқли резервидир. Учрашувда шундай бир ибратли мисол келтирилди. Минск автобаза заводида бир неча кун ишлаган комиссия корхона партия ташкилотининг фаолиятини текширди. Табиийки, бу ҳақда барча машинасозлар хабар топди. Шунда улар нимага қодир эканликларини кўрсатишга қарор бердилар: одамлар ана шу кунларнинг бирида уюшқоқлик билан, бир маромда интизомни бузмай меҳнат қилдилар ва меҳнат унумдорлигини 18 процент ошира олдилар. Башарти мана шундай иш режими кундалик қоида бўлиб қолса меҳнат коллективи меҳнат самарадорлигини ўстиришнинг ана шундай резервларига эгадир. Шу кунлар ичида цехлардаги станок ва машиналар сони кўпайгани йўқ-ку ахир. Бунинг сири шундаки, кишилар меҳнат коллективи тўғрисидаги Қонун талаб этганидек иш вақтини зое кетказмадилар, чинакамига меҳнат қилдилар. Қонунда кўзда тутилган масалалардан бири умумдавлат планларининг тақдири учун ишчилар, колхозчилар, инженер-техник ходимлар, хизматчилар ўзининг роли ва масъулиятини оширишдан иборатку, ахир.

Саратовдаги 3-давлат подшипник заводи созловчиларининг бригадири Н. А. Богатов қуйидагиларни қайд этди:

— Мен заводда пировард натижага қараб ҳақ тўланадиган узлуксиз бригадалар ташкил этиш сарчашмаларида туриш шарафига ҳам муяссар бўлганман. 1965 йилдан буён бригада коллективига раҳбарлик қилиб келаяпман. Корхонада маҳсулот ишлаб чиқишнинг жамики ўсишига меҳнат унумдорлигини ошириш натижаси билангина эришилмоқда.

Бригадирнинг нутқида бир қанча масалалар кўтарилди. Унинг фикрича, меҳнатни ташкил этишнинг бригада формаси тўғрисидаги мавжуд қоида ишни бир мунча қийинлаштирмоқда. Бу қоида ҳатто ишёқмас ходимга ҳам таърифдагидан кам бўлмаган иш ҳақини таъминлаб беришни тавсия этади. Бунинг оқибатида коллектив виждонан ишламаётган ходимларга таъсир ўтказиш асосий воситаларининг биридан маҳрум бўлмоқда.

— Биз, ишчилар, деди сўнгра у,— ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши курашни кучайтириш ҳамда шу социал иллатни жамиятимиз турмушидан йўқ қилиш борасида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида кўриб чиқилган тадбирларни қўллаб-қувватлаймиз ва маъқуллаймиз.

Мутлақо ишламаслик ёки қўл учида ишласаю, маошни илғорлар билан баббаравар олиш имкониятини қидираётган кимсаларнинг ишга виждонан муносабатда бўлмаётганликлари бизни айниқса ташвишлантирмоқда. Бизнинг нормал яшаб, меҳнат қилишимизга ҳалақит бераётган текинхўрлар камаймаётганлиги ҳам бизни ташвишга солмоқда. Биз учарлар билан текинхўрларга нисбатан бир мунча қаттиқ чоралар кўриш зарур деб ҳисоблаймиз.

Учрашувнинг кўпгина қатнашчилари барча ходимларнинг ижодий активлигини янада ривожлантириш тўғрисида гапириб, инженерларнинг самара бериши ва обрў-эътиборини ошириш зарурлигини қайд этиб ўтдилар. Жумладан, «Ленинград металл заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси слесарларининг бригадири В. С. Чичеров шу ҳақда гапирди. Ҳозирги пайтда инженерларнинг меҳнатига кўпинча конкрет ижодий ҳисса қўшилганлигини ҳисобга олмай баҳо берилади, бунда ҳали тенглаштирувчилик билан ёндошишга барҳам берилмаган. Техника тараққиётини жадаллаштириш масалалари шу қадар ўткир қилиб қўйилган ҳозирги пайтда мутахассисларнинг меҳнатига ҳақ тўлашни тартибга солиш кераклиги равшан.

Инженер-техник ходимларнинг энг оммавий категорияси — ишлаб чиқариш мастерини олиб кўрайлик, учрашувда қайд этиб ўтилганидек ишчиларнинг мураббийси, меҳнат жараёнларининг ташкилотчиси сифатида мастернинг обрў-эътибори ҳали афсуски тегишли даражага кўтарилмаган. Эҳтимол мастерлар сонини бироз қисқартириш, ҳосил бўлган иш ҳақи фонди тежамини кўпроқ ҳажмдаги ишларни бажараётганларнинг маошини кўпайтиришга сарфлаш керакдир, дейишди сўзга чиққан кишилар.

Бир қанча нутқларда меҳнат ресурсларига эга бўлган иш жойлари миқдорини ҳар бир регионда тезроқ мутаносиб ҳолга келтириш лозимлиги тўғрисидаги масала ўртага қўйилди. Иш жойлари ортиқча кўпайиб кетган бир пайтда янги қурилиш билан аввалгидек интенсив шуғулланиб бўлмайди. Ишлаб турган заводлар ва фабрикаларни анча самарадорлик билан реконструкция қилиш, ишлаб чиқаришни янги техника асосида қайта қуроллантириш керак. Масалан, Иваново станоксозлик ишлаб чиқариш бирлашмасида асосий фондларнинг ўсиши тармоқда энг кам бўлгани ҳолда асосий маҳсулотни ўстириш суръатлари умуман станоксозлик саноатидагига қараганда икки ярим баравар юқоридир. Ҳамма гап шундаки, бу ерда капитал маблағларнинг асосий қисми корпуслар қурилишига эмас, балки энг янги машина-ускуналарга сарфланмоқда, улардан тезда жуда яхши самара олинмоқда.

Биз хўжалик юритишнинг бир мунча мукаммал механизмини жорий этганимиз тақдирда ишлаб чиқаришни ўстириш суръатлари ортади. Кейинги йилларда бу соҳада қатъий чоралар кўрилмоқда. 26 саноат министрлиги катта миқёсдаги иқтисодий экспериментни ўтказмоқда. Бироқ учрашув қатнашчилари айтиб ўтишганидек, бу экспериментни чуқурлаштириш ва кенгайтириш керак.

«Уралмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи икки йилдан буён кенг миқёсли эксперимент шароитида ишлаб келмоқда. Ўтган йили бу бирлашма маҳсулот реализация қилиш планини бажарди, реализация ҳажми эса 7,8 процент ошди. Бошқа бир асосий кўрсаткич — шартномалар асосида маҳсулот етказиб бериш кўрсаткичини бирлашма тўлиқ уддалай олмади, аммо экспериментгача бўлганига қараганда яхшиланди.

Хўжалик юритишнинг янги принциплари планларни синчиклаб пухтароқ ишлаб чиқишга мажбур этмоқда, бригадир, мастердан тортиб, бош директоргача мутахассисларнинг қабул қилинаётган қарорлар сифати учун масъулиятини кучайтирмоқда. Машинасозлар ҳам турдош касб ходимларига, жумладан СССР Госснаби системасининг ходимларига нисбатан талабчанликни кучайтирдилар. Шунга қарамай, бирлашма коллективи ишнинг сифат жиҳатдан янги даражасига чиқиб олди, деб ҳозирча айтиб бўлмайди.

— Планлаштиришда тартиб ўрнатилмас экан, ҳеч қандай моддий манфаатдорлик ишларни тубдан яхшилай олмайди, деб ўйлайман, дейди «Уральмаш»нинг бош директори Е. А. Варначев. — Биз, машинасозлар, айниқса оғир машинасозлик саноати министрлигининг коллективлари истиқболни, маҳсулотимизга бўлган талаб-эҳтиёжни билишимиз керак, бизга ҳажм, номенклатура бўйича, истеъмолчилар учун, капитал маблағ, фонд ҳосил қилувчи нормативлар бўйича бутун беш йилликка мўлжалланган қатъий план зарур.

— Тикувчилар учун эса «қатъий» беш йилликни, узоқ муддатли тиғиз планларни, бунинг устига эришилган даражадан планларнинг ўстирилишини тўғаноқ дейиш мумкин,— деб ҳисоблайди Москва шаҳридаги «Космос» тикувчилик фабрикасининг директори М. П. Будаева.— Масалан, бугун трикотаж кўйлаклар харидоргир бўлса, эртага уларни сотиб олишмайди, чунки ип газлама кўйлаклар модада бўлади. Бу буюмларга бир хил меҳнат сарфлансада уларнинг қиймати ўртасидаги тафовут тўрт баравардир. Тикувчилар планнинг қиймат кўрсаткичларини бажариш кетидан қувиб, (меҳнат коллективларининг моддий фаровонлиги ана шу кўрсаткичларга боғлиқ) модадан қолган, баъзида эса қиммат турадиган маҳсулотни ишлаб чиқаришга ва шу тариқа касод бозор учун ишлашга мажбур бўлмоқдалар. Шунинг учун ҳам раҳбарларга ишлаб чиқариш тактикаси ва стратегиясини танлаб олишда кўпроқ ҳуқуқ бериш лозим. Харидорларнинг талаб-эҳтиёжлари эса улар учун бу ишда йўл кўрсаткич бўлиб хизмат қилиши лозим.

Бугунги кунда план ва молия органларининг ходимлари баъзида планларнинг сифати учун, айниқса уларнинг ижроси учун жавоб бермаётганликлари ҳам қайд этиб ўтилди. Аммо уларда ҳамма нарсани қонун-қоидага солишга, ҳаётнинг барча ҳодисалари учун мўлжалланган, баъзан жойларда ташаббускорликни бўғадиган йўл-йўриқларни тузишга бўлган мойиллик жуда кучли. Чунончи, эксперимент шартларига кўра, моддий, молиявий ва меҳнат ресурсларидан фойдаланишда корхоналарнинг ҳуқуқлари кенгайтирилган бўлишига қарамай, СССР Молия министрлиги, СССР Госстройи, СССР Давлат банкининг йўл-йўриқлари чиқарилгандан кейин кўп нарса эскичалигича қолиб кетди. Жумладан ишлаб чиқаришни техника билан қайта қуроллантириш ва реконструкция қилиш учун уни ривожлантириш фондидан фойдаланиш қийинлаштирилди.

Тажрибадан маълумки, ишлаб чиқаришни истеъмолчиларнинг манфаатларига бўйсундириш учун корхоналарни чинакам хўжалик ҳисобига ўтказиш, уларнинг министрликлар ҳамда план органлари билан ўзаро муносабатларини тубдан ўзгартириш лозим.

Норильск кон — металлургия комбинати директори Б. И. Колесниковнинг фикрича, ҳозир кўпгина корхоналар планлаштириш билан бошқарувни марказлаштириш даражаси энг мақбул чегарадан ўтиб кетганлигини ва ҳозирдаёқ халқ хўжалигини ривожлантиришга муайян даражада салбий таъсир этаётганлигини сезмоқдалар. Корхоналар ва бирлашмаларнинг иши кўпчилик, юз ва ундан ҳам кўпроқ — кўрсаткичларга мувофиқ қатъий регламентга солиб қўйилган, лекин бу ҳамиша ҳам асосли эмас. Масалан, комбинат ишлаб чиқараётган 28 номдаги маҳсулотнинг атиги 13 хили четга кетмоқда. Аммо министрлик гарчи қолган 15 хил маҳсулот ички истеъмол учун кетаётган бўлсада, уларни ҳам планлаштирмоқда. Капитал қурилишни бошқариш қанчалик мураккаблаштирилганлигини айтмайсизми. Қонун актларининг ўзигина ўн томга боради. Ҳозирги ҳолда юқоридан ҳомийлик қилиш комбинат коллективининг ташаббусини тўсмоқда, баъзан эса ишга халақит бермоқда.

«Светлана» (Ленинград шаҳри) бирлашмасининг бош директори О. В. Филатов, «Минудобрения» (Воскресенск шаҳри) бирлашмасининг бош директори Н. Ф. Хрипунов, «Полимир» (Новополоцк шаҳри) бирлашмасининг бош директори Л. В. Новожилов ва сўзга чиққан бошқа кишилар корхоналарни тўла хўжалик ҳисобига ўтказиш билан бир қаторда халқ хўжалиги турдош тармоқларини мувофиқлаштиришни яхшилаш мақсадга мувофиқ эканлигини таклиф қиладилар. Масалан, дейишди улар, транспорт министрликларини бирлаштириш, сўнгра — электрон саноати билан приборсозлик саноатини бирлаштириш мақсадга мувофиқдир. Фан-техника тараққиётининг штаблари сифатида министрликларнинг ролини кучайтириш тўғрисидаги таклифлар ҳам айтилди.

Шу муносабат билан Бутуниттифоқ саноат бирлашмалари тўғрисидаги масалани кўриб чиқиш зарур. Эндиликда бундай бирлашмалар аслида қоғозбозликни кўпайтириб, министрлик билан корхоналар ўртасидаги оралиқ бўғин бўлиб қолмоқдалар. Корхоналарнинг ҳуқуқлари кенгайтирилиб, масъулияти оширилгач, улар хўжалик ҳисоби принципига ўтгандан кейин тармоқ ҳамда территориал планлаштириш ва бошқарувни яхшироқ қўшиб олиб бориш бошқарув аппаратини қисқартириш, уни қоғозбозлик ишларидан холи қилиш учун янги имкониятлар очилмоқда.

Кенгаш қатнашчиларининг нутқларида корхоналар раҳбарларининг масъулиятини кучайтириш ва ҳуқуқларини кенгайтириш, социалистик омилкорлик учун ҳамда меҳнат коллективларидаги ташаббускорликни ривожлантириш учун уларнинг қўлини бўшатиш муҳимдир, деган асосий фикр айтилди. Ҳозир ана шу раҳбарлар миллионлаб сўмлик моддий бойликлар учун жавоб бериб баъзан ишлаб чиқариш эҳтиёжларига бир неча юз сўмни мустақил равишда сарфлаш ҳуқуқига эга эмаслар.

Ҳозирги пайтда завод директори ҳар хил кўрсатмалар, йўл-йўриқлар, буйруқлар билан боғлаб қўйилган. Айни вақтда раҳбарнинг масъулиятини кескин ошириш пайти келди, деб таъкидлашди нотиқлар.

Кенгашда меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш учун, ишчиларда ўз корхонасининг хўжайини туйғусини тарбиялаш учун меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада формаларини чуқур ривожлантириш, ишчиларнинг ишлаб чиқаришни бошқаришдаги иштирокини кенгайтириш, рағбатлантиришни такомиллаштириш зарурлиги тўғрисида бригадирлар айтган фикр-мулоҳазалар зўр қизиқиш билан кутиб олинди. Бошқарув ходимларининг моддий мавқеини пировард натижага, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг ҳажми ва сифатига ҳамда унга сарфланадиган харажатларга боғлиқ қилиб қўйиш керак.

Шу тариқа хўжалик механизмининг майда-чуйда томонларини қисман такомиллаштириш эмас, балки уни комплекс равишда ҳар томонлама қайта қуриш зарур.

Агросаноат комплексида ишлаб чиқаришни янада интенсивлаш учун анчагина ишлар қилиш лозим. Агросаноат комплекси тармоқларининг техник жиҳатдан таъминланиши ўсмоқда, қишлоқ экономикасини мустаҳкамлаш учун катта-катта тадбирлар қабул қилинди. Кўпгина хўжаликлар ошган имкониятлардан самарали, пухта ўйлаб фойдаланмоқдалар. Улар орасида Ставрополь ўлкасидаги «Казьминский» колхози бор. Хўжаликда экинзорлар маҳсулдорлиги йил сайин ошиб, даромадлар кўпаймоқда. Колхоз раиси А. А. Шумский самарали хўжалик юритиш тажрибаси тўғрисида гапириб, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йилги май Пленуми қарорлари ходимларнинг ижодий ташаббус кўрсатишлари учун қулай шарт-шароит вужудга келтирганлигини айтди.

Хўжаликнинг дадил олға томон боришига нималар имкон бермоқда. Давомий изланиш. Бу ерда катта майдонларда алмашлаб экиш, бошқаришнинг тармоқ структураси жорий этилди. Барча деҳқонлар ва чорвадорлар бригадаларга кенг кўламда мустақиллик имконини берган коллектив пудрат методини ўзлаштирдилар. Хўжалик ҳисоби хўжалик механизмининг барча томонларига кириб борди.

Мазкур колхозда меҳнатга ҳақ тўлаш системаси учрашув қатнашчиларида қизиқиш уйғотди. Иш ҳақи бевосита ялпи даромад ҳажмига боғлиқдир. Бу кўрсаткич эса, маълумки, ҳосил ҳажми билангина эмас, шу билан бирга маҳсулотнинг сифати, уни етиштиришга сарфланган харажатлар билан боғлиқдир. Шу тариқа ҳар бир меҳнатчи маҳсулот таннархи арзонлаштирилишидан, ресурслар тежаб-тергаб сарфланишидан манфаатдордир. Чинакам хўжалик ҳисоби юритиш учун шарт-шароит вужудга келтирилмоқда. Колхозда пудрат ва хўжалик ҳисоби ёрдамида тартиб яхши йўлга қўйилгач, меҳнат унумдорлиги кескин кўтарилиб, техникага бўлган талаб камайди.

— Бизлар ҳамкасб ўртоқларимиз билан биргаликда кўпинча ишимизнинг яхши бўлиши ҳамиша меҳнат туфайлими? — деган саволни муҳокама қиламиз, — деди Краснодар ўлкасидаги «Завети Ильича» колхозининг бригадири Н. И. Юхно. Районимизда энг қолоқ колхозда одамлар ҳатто бизнинг юқори даромадли колхозимиздагига қараганда яхши яшаётганлигини кўрсатувчи кўпгина мисолларни келтириш мумкин. Одамлар даромадига қараб эмас, қарз олиб яшайдиган бўлсалар ходимнинг меҳнатга муносабати салбий томонга ўзгаради. Интизом ва уюшқоқлик пасайиб, пировард натижа тўғрисида чинакам ғамхўрлик бўлмайди. Шунинг учун ҳам расмий хўжалик ҳисоби эмас, чинакам, қоғоздаги эмас, ҳар бир меҳнаткаш ўзини ернинг хўжайини деб ҳис этадиган хўжалик ҳисоби зарур.

Учрашув қатнашчилари қишлоқда пудрат ва хўжалик ҳисобини жорий этишда раҳбарлар ва мутахассислар катта роль ўйнаши кераклигини уқтириб ўтдилар. Айрим раҳбарлар ва мутахассислар меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг янги формаларини жорий этишга интилмайдилар, хўжалик юритишнинг иқтисодий методларидан фойдаланишни истамайдилар. Мутахассиснинг иш ҳақи пировард натижага бевосита боғлиқ қилиб қўйилиши лозим. Ўшанда у пудрат методига бошқача муносабатда бўлиб, уни жорий этиш билан чинакамига шуғулланади. Бу экономикани билишни, ташкилотчилик фазилатларини, одамлар билан муомала қила билишни талаб этадиган мураккаб ишдир. Бу ишга киришишга ҳамма ҳам тайёр деб бўлмайди. Айни вақтда пудрат ва хўжалик ҳисобини ўзлаштириш — қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши барча соҳаларини янада демократлаштириш йўлидаги катта қадам бўлиб, бу одамларнинг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини ривожлантириш, уларда ўз хўжалигига нисбатан жонли қизиқишни мустаҳкамлаш учун ғоят катта аҳамиятга эгадир.

Деҳқонлар ва чорвадорларнинг ўзларига хизмат кўрсатувчи ташкилотлардаги ходимлар билан ўзаро муносабатлари қишлоқ экономикасига жиддий таъсир ўтказади. Учрашувда, жумладан, қишлоқ хўжалик техникасини бевосита ундан фойдаланадиган кишилар ёки уларни ишлаб чиқарадиган корхоналарнинг ремонт қилиши фойдалироқ эканлиги айтиб ўтилди. Шундай қилинганда қўшимча равишда кадрлар ва қувватлар талаб қилинмайди. Фақатгина хўжаликларга эҳтиёт қисмлар ва ҳозирги вақтда «Сельхозтехника» қарамоғида бўлган материалларни бериш кифоя.

Агросаноат комплексига кирувчи тармоқлар ўртасидаги муносабатлар ҳали сира ҳам такомиллаштирилган деб бўлмайди. Кўпинча идоравий манфаатлар устун келиб, далага, фермага хизмат қилиши зарур бўлган жуда катта ресурслар етарли самара бермаяпти.

Учрашувнинг кўпгина қатнашчилари ана шу проблема тўғрисида гапирдилар. Агросаноат комплексини бошқаришни қайта қуриш қишлоқда қандай ўзгаришларга сабаб бўлди? Район агросаноат бирлашмалари, область бирлашмалари қандай натижа бермоқда?

Афсуски, агросаноат бирлашмалари кўпгина муҳим масалаларни ҳал этишда ожизлик қилмоқдалар, — деди Гродно областидаги «Прогресс» колхозининг раиси А. И. Дубко. — Район агросаноат бирлашмаси ҳозирча бизнинг ишончимизни оқламаяпти. Район агросаноат комплекси, кўзда тутилганидек, аслида планлаштириш ва бошқаришнинг мустақил объекти бўлиб қолгани йўқ. Бирлашма кенгаши ўзининг агросаноат комплексига кирувчи барча ташкилотлар ишини планлаштириш, улар ўртасида моддий-техника ресурсларини тақсимлашга имкон берадиган вазифалар ва ваколатларга эга эмас. Ҳар бир идора илгаригидек, асосан ўз манфаатлари тўғрисидагина ғамхўрлик қилади.

Кўпгина ташкилотлар ҳеч бир ҳожати бўлмаган ортиқча ташкилотлардир, деди сўнгра А. И. Дубко. Бу ташкилотлар қишлоқ меҳнаткашларига ёрдам бериш у ёқда турсин, балки уларнинг интенсивлаш йўлидан боришига ҳалақит бермоқда. Заминга идоралардан мустақил асосда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш масалаларини ҳал этадиган якка хўжайин лозим.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми, деб уқтиришди учрашув иштирокчилари, агросаноат комплексида ўзаро иқтисодий муносабатларни такомиллаштиришда тўғри йўлни кўрсатиб берди. Бироқ мўлжалланган ишларнинг анча қисми амалга оширилмади. Буни айниқса район бўғинида кўриш мумкин. Бунда энг аввало хўжаликлар қийинчиликларга дуч келмоқдалар! Давлат ҳам катта зарар кўрмоқда. Колхоз ва совхозлар билан биргаликда маҳсулотни қайта ишлайдиган корхоналарни бундан буён ҳам мустаҳкамлаш, уларни далаларга, фермаларга яқинлаштириш зарур.

Грузияда агросаноат интеграцияси соҳасида тўпланган тажриба катта қизиқиш уйғотади. Республикада собиқ учта идора — қишлоқ хўжалиги, мелиорация ва сув хўжалиги министрликлари ҳамда «Грузсельхозтехника» негизида ягона қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш давлат комитети ташкил этилган.

— Бундай қайта қуриш ишга наф келтиради, деб ҳисоблайман, — деди Грузиянинг Махарадзе районидаги Ленин номли колхоз раиси Г. А. Цитлидзе. Янги комитет тузулгунга қадар район агросаноат бирлашмаси қанчалик ҳаракат қилмасин, идоравий тарқоқликни бартараф эта олмади. Эндиликда эса агросаноат бирлашмаси бошқаришни бутунлай ўз зиммасига олди. Бизлар ўзимизга мўлжалланган ресурсларни бир илож қилиб олишга, хизмат кўрсатувчи ташкилотларда кабинетма-кабинет юришга кўп вақт сарфлашдан қутилдик. Бунинг устига ўзимизга керакли ҳамма нарсалар — автомашиналар, тракторлар, омихта ем, ёнилғи тўғридан-тўғри колхозга олиб келинади. Хўжалик раҳбарлари асосий иш вақтини ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш масалаларига қаратиш имконига эга бўлдилар. Ҳозирги пайтда машина-трактор паркини ремонт қиладиган ва ундан фойдаланиладиган корхоналар, мелиорация ва сув хўжалиги бошқармалари, таъминот базалари баббаравар ҳуқуқларда район агросаноат бирлашмаси составига кирадилар. Ҳамма нарса жой-жойига қўйилди. Пировард натижалар учун уларнинг олдида биз эмас, балки улар бизларнинг олдимизда баббаравар жавобгар бўладилар. Агросаноат комплексини идораларга қарам бўлмаган ҳолда бошқариш мана шундай самаралар берар экан.

Учрашувнинг кўпгина қатнашчилари фан-техника тараққиётини халқ хўжалигини интенсивлаш йўлига ўтказишнинг энг муҳим омили деб билиб, уни жадаллаштириш проблемалари тўғрисида гапирдилар.

Москвадаги «Красний пролетарий» ишлаб чиқариш бирлашмасида эпчил технология ўзлаштирилганлигини кўрсатувчи мисоллар катта қизиқиш туғдирди. Бу ерда маънавий эскирган универсал станоклар ўрнига икки баравар кам, аммо илгаригидан анча мукаммал асбоб-ускуналар ўрнатилди. Корхонада махсулот ишлаб чиқариш қарийб бир ярим баравар кўпайди. Учрашув қатнашчилари бирлашма бош директори О. А. Королевнинг мамлакатда кам самарали универсал станоклар ишлаб чиқаришни тўхтатиш, уларни замонавий ускуналар билан алмаштириш тўғрисидаги таклифини маъқуллашдилар.

Иваново станоксозлик ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори В. П. Кабандзе, Магнитогорск металлургия комбинатининг директори Л. В. Радюкевич асбоб-ускуналарни янгилаш, корхоналарни техника билан қайта жиҳозлаш ва реконструкция қилиш проблемаларини ўртага қўйдилар. Улар буюртмачилар билан машинасозлик корхоналари ўртасидаги ўзаро манфаатли алоқаларни мустаҳкамлаш зарурлигини айтдилар. Бироқ уқтириб ўтилганидек, асбоб-ускуналардан бевосита фойдаланадиган кишиларнинг ташаббуси ҳам муҳимдир. Магнитогорск комбинатида бир қанча агрегатлар катта ҳажмда капитал маблағлар сарфланмаган ҳолда асосан ўз кучлари билан реконструкция қилинганлигини кўрсатувчи мисоллар бор.

Нутқларда фан-техника янгиликларини практикага тезроқ жорий этиш зарурлиги айтиб ўтилди. Ҳали фан-техника ютуқларидан ҳамиша ўз вақтида фойдаланилаяпти деб бўлмайди. Бунинг учун кўп жиҳатдан министрликлар ва идоралар айбдордирлар. Кўпинча, асосий илмий-тадқиқот институтининг ходимлари институтдан ташқарида юзага келган янгиликларнинг жорий этилишига ҳалақит бермоқдалар. «Днепропетровск комбайн заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори А. А. Покуса, жумладан ана шу ҳақда гапирди. У тармоқ институтлари ва конструкторлик бюроларини ишлаб чиқариш бирлашмалари составига дадилроқ киритиш таклифини ўртага қўйди. Ишлаб чиқариш бирлашмаларидаги илмий кучлар корхоналар олдида турган проблемаларни яхшироқ англайдилар.

— Бирлашмамиз составида ўзимизнинг илмий-тадқиқот институтимиз борлиги айни бизга жуда катта афзаллик беради, деди «Уралмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Е. А. Варначев. Бу эса асбоб-ускуналаримизни лойиҳалаш ва буюртмачилардаги шундай асбоб-ускуналарни монтаж қилишда вақтни тежаш имконини беради. Чунончи, машиналарнинг дастлабки намуналари тажриба цехида йиғилмоқда. Кемерово областидаги «Гидроуголь» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли «Нагорная» шахтасининг директори В. М. Ерпилев кўмир саноатида сермеҳнат жараёнларни механизациялашга ҳалақит бераётган тўсиқлар тўғрисида гапирди. Яхши машиналар етарлидек кўринсада улар алоҳида-алоҳида лойиҳалаштирилмоқда, шунинг учун ҳам улар технологик жиҳатдан ҳамиша ҳам ўзаро боғлиқ бўлмай, яхши мослашмайди, бу эса меҳнат унумдорлигининг пасайишига олиб келмоқда. Ишга комплекс ёндошув аҳволни тузатишга кўмаклашади.

Янги техникани жорий этиш ҳужжатни узоқ вақт расмийлаштириш туфайли тўхтаб қолмоқда. Шундай мисол келтирилди. «Целиноградсельмаш» бирлашмаси кенг қамровли культиваторнинг яратиши учун уч йил талаб қилинди, уни ишлаб чиқаришга жорий этиш учун эса етти йил кетди. Бирлашмада маҳсулот ишлаб чиқаришга рухсат олиш учун юздан ортиқ тавсиянома «тўплашлари» ва масалани кўпгина идораларда маъқуллатиб олиш керак бўлганлиги учун шундай воқеа рўй берди. Ниҳоят машинани ишлаб чиқарганларида у аллақачон маънавий жиҳатдан эскирган эди. Бундай фактларга йўл қўйиб бўлмайди, албатта.

Иқтисодий самара фан-техника тараққиётининг объектив кўрсаткичи бўлиши зарур. «Харьков трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори В. В. Библик тармоқ илмий-тадқиқот институтларини хўжалик ҳисобига ўтказишни жадаллаштириш зарурлигини айтди. Шундай қилинганда ана шу илмий-тадқиқот институтларининг янги асбоб-ускуналар, илғор технологияларни ишлаб чиқаришга жорий этишдан манфаатдорлиги ошади.

Учрашув қатнашчилари эскирган намуналарни чиқариш ҳар сафар фойдани, шунингдек коллективни рағбатлантириш фондларини, раҳбарларга ҳақ тўлаш даражасини ғоятда пасайтириб юборадиган, техника ва маҳсулотни янгилаш эса ишлаб чиқаришувчиларга наф келтирадиган хўжалик юритиш механизмини ишлаб чиқиш ва жорий этиш кераклигини айтдилар.

Учрашув қатнашчилари маҳсулот сифатини ғоятда юксалтириш зарурати билан боғлиқ масалалар комплексини муҳокама қилаётиб, шу жуда муҳим социал-иқтисодий ва сиёсий проблеманинг турли жиҳатларига тўхталиб ўтдилар.

(Давоми 3-бетда).

ТАШАББУСКОРЛИК, УЮШҚОҚЛИК, САМАРАДОРЛИК

(Боши 1-, 2-бетларда).

Маҳсулот сифатига самарали моддий омиллар ёрдамида янада актив таъсир кўрсатишга зарурат ўсиб бораётганлиги таъкидланди. Учрашувда сўзга чиққанлар инженер ва техниклар, шунингдек ишчилар малакасини ўстиришга кўпроқ эътибор бериш кераклиги тўғрисида гапирдилар. Бу нарса — маҳсулот муқим юксак сифатли бўлишини таъминловчи таъсирли усуллардан биридир. Бу масалани ҳал этаётганда ғоят ижодий ишлаётган энг яхши инженерлар, конструкторлар, лойиҳачиларни моддий рағбатлантириш методларидан самаралироқ фойдаланиб, айни маҳалда маъмурий бошқариш аппарати ходимларининг сони қисқартирилишига муваффақ бўлмоқ лозим.

Кўпчилик мутахассислар меҳнат шароитларини яхшилаш заруратига эътиборни жалб қилди. Жумладан, қишлоқ хўжалик машиналари сифатини янада такомиллаштириш масалалари конструкторлар ва лойиҳачилар иш ўринларини кенгроқ кўламда автоматлаш, шахсий компьютерларни, маҳсулот сифатини юксалтириш мақсадларида инженернинг бутун ижодий имкониятларидан фойдаланишга ёрдам бера оладиган бошқа хил илғор техникани жорий этиш зарурати билан боғланган ҳолда кўриб чиқилди.

Юксак сифатга эришиш учун курашда иккинчи даражали проблемалар йўқ. «Целиноградсельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори М. С. Бутенко турдош корхоналар ҳамдўстлигини мустаҳкамлаш, маҳсулот муттасил юксак техникавий даражада бўлишига, қишлоқ хўжалик машиналари кўпга чидайдиган пухта бўлишига эришиш зарурати тўғрисида гапирди. Металлурглар қишлоқ хўжалик машинасини яратувчиларга ҳозирча ғоят пишиқ металл профилларини оз бераётганликлари сабабидан бирлашманинг ўринсиз кўп машина ишлаб чиқаришига тўғри келмоқда. Ҳолбуки, ҳар бир сеялканинг хизмат муддати атиги бир йил узайтириладиган бўлса, бу нарса бир йилда сеялка ишлаб чиқаришни 16 минг дона кўпайтириш билан тенг бўлур эди.

Красноярск ўлкасидаги «Назаровский» совхозининг директори А. Ф. Вепрев айтдики, мамлакатнинг кўпгина корхоналари ишлаб чиқараётган бир қанча хил машина-ускуналарнинг сифати, юмшоқ қилиб айтганда, истеъмолчиларни қондирмаётир. Аммо хўжалик раҳбари конкрет мисоллар келтира бошлаганида, аниқроқ ва қатъий гапиришига тўғри келди: механизаторлар совхоз оладиган ҳамма машиналарни бошқатдан йиғиб чиқишига тўғри келмоқда, бу машиналарнинг аксарияти ремонтсиз бир мавсумга ҳам бардош беролмаяпти.

Бу ишлардаги брак сабаблари маълум: маҳсулот тайёрловчи заводларда технология интизоми даражаси паст. Бундан ҳам ташвишли аломатлар бор. Масалан, реализация қилиш ҳажмини кўпайтириш орқасидан қувиб, ҳатто янгисидан анча арзон ва яхши чиққан машина-ускуна намуналарини ўринсиз равишда алмаштириш ҳоллари ҳам учраб туради. Хўжалик раҳбари қишлоқ меҳнаткашлари ғарам уядиган пухта ва содда машина ўрнига конструкцияси тузук ишланмаган анча қиммат машина ола бошлаганликларини айтиб берди. Унинг маҳсулот юксак сифатли бўлиши учун кураш албатта энг юксак талабчанликка суянмоғи, юзхотирчиликка қарамай олиб борилмоғи керак, деб айтган фикри тўғридир.

Енгил саноат маҳсулотларининг сифат масаласи қатъий қўйилган. Совет кишилари магазинлар пештахталаридан тўкис ва кўркам модадаги кийим-кечак, пойабзал, мебель, уй-рўзғор ашёлари, рўзғор техникасини ҳамиша ҳам топа оладилар деб бўлмайди.

Учрашув қатнашчилари Ф. Дзержинский номидаги Иваново ип йигириш-тўқиш фабрикаси комплекс бригадасининг бошлиғи В. И. Парфенова нутқини зўр эътибор билан тингладилар. У масалани лўнда қилиб қўйди: енгил саноатнинг ҳар бир маҳсулоти фақат виставкалардагина эмас, магазинда ҳам харидорни қувонтирмоғи, уни жалб этмоғи керак.

Шу проблемани ҳал этиш бир қанча жиддий чораларни амалга оширишни қаттиқ тақозо этади. Бу ерда, жумладан, тармоқ корхоналари ишини ҳозиргига нисбатан чаққонроқ, эпчилроқ планлаштириш системаси ҳам, улгуржи ярмаркаларни янада конкрет, таъсирчан қилиб ташкил этиш, меҳнат коллективларининг ижодий ташаббусларини ривожлантиришга қаратилган тадбирлар ўтказиш ҳам зарурдир.

Учрашув қатнашчиларининг фикрича, енгил саноатга машина-ускуна, материал, бўёқ тайёрлаб берадиган турдош корхоналарнинг ҳамкорлигини янада манфаатдор қилиш ана шу ишнинг бош йўналиши ҳисобланади. Халққа тайёрланадиган мол сифати оғир индустрия тармоқлари қўшадиган ҳиссасига бевосита боғлиқ. Ҳозирча шу тармоқларнинг ички бозорни харидоргир молларга тўлдириш учун курашда қатнашувини қониқарли деб бўлмайди.

Ҳар бир совет корхонасининг маркаси маҳсулот юксак даражада эканлигининг далили бўлиб қолмоғи керак. «СССРда ясалган» маркасининг обрўсини кўтармоқ керак.

Индустриал жиҳатдан ривожланган кўпгина мамлакатларда Иваново ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрланган прецизион станоклар манзур бўлмоқда ва сотиб олинмоқда. Совет тракторлари эса турли қитъаларда ишлатилмоқда. Ташқи бозор учун ишлаш, чет эл фирмалари билан очиқ мусобақа қилиш ҳам совет маҳсулотлари сифатини оширишга, юксак техникавий даражасини такомиллаштиришга омил бағишлайди.

Учрашув қатнашчилари таъкидлаб ўтганидек, совет экспортини ривожлантиришда муайян муваффақиятларга эришилган бўлса ҳам, соҳада ҳали камчиликлар, чала ишлар кўзга яққол ташланади. Экономикамиз, жамиятимиз ихтиёрида бўлган резервлардан самарали фойдаланиб, ана шу камчиликларга қарши муросасиз кураш олиб бориш керак.

Совет халқ хўжалиги маҳсулот сифати билан боғлиқ аҳволни қисқа муддатда кескин ўзгартириши, уни замонавий талаблар даражасига кўтариши керак. Ҳамма тармоқ меҳнаткашлари қўйилган вазифани ҳал этиш учун барча куч, билим, тажрибаларини сарфлашга тайёрдирлар. Бу проблемага давлат нуқтаи назаридан кенг кўламда қараётган ишчиларнинг кайфиятлари шундан яққол далолат бермоқда. Бу ерда гап бутун бунёдкорлик ишимизнинг сифати, услуби тўғрисида бораётир. Учрашувнинг барча қатнашчилари шундай кайфиятда эканликларини кўрсатдилар.

Сўзга чиққанлар айтдиларки, буюмларнинг юқори сифатли бўлиши учун курашни бир маромда меҳнат қилиш, бўл-бўлчиликни тугатиш, ишлаб чиқаришнинг ҳар бир участкасида технология интизомига қатъий риоя этишдан ажратиб бўлмайди. Ишчилар, техниклар, инженерларнинг маҳорати, малакасини ҳамма чоралар билан ошириш аҳамияти ҳам муҳимдир. Юксак сифатли, яхши иш муносиб равишда рағбатлантирилмоғи лозим. Аксинча ишга пала-партиш муносабатда бўлиб, тартибсизлик, брак чиқариш фактларига ҳар бир коллективда муросасизлик вазиятини вужудга келтирмоқ керак.

Учрашув қатнашчилари саноатимиз ва қишлоқ хўжалигимиз КПСС XXVII съезди шарафига ўтказилаётган социалистик мусобақа давомида беш йиллик якунловчи йилининг топшириқларини муваффақиятли уддалаймиз, деб ишонч билдирдилар.

* * *

Учрашув охирида М. С. Горбачев мазмунли ва фойдали фикрлашиб олинганлигини, муҳим давлат аҳамиятига молик гаплар бўлганлигини таъкидлади. У айтилган қимматли таклифлар учун КПСС Марказий Комитети номидан миннатдорчилик билдирди. Бу таклифлар давлат органларида ғоят жиддий эътибор билан ўрганилиб, кўриб чиқилади.

Учрашув Марказий Комитетда, ҳукуматда ва иқтисодий соҳадаги идораларимизда ишлаб чиқилаётган иқтисодий ва социал тараққиёт йўналишлари тўғрилигидан қаноат ҳосил қилишга имкон берди. Фан-техника тараққиётини тезлатиш билан бир қаторда хўжалик механизмини такомиллаштириш, асосий ишлаб чиқариш бўғинлари мустақиллигини, кадрларимизнинг масъулиятини ошириш ҳисобига жуда кўп нарсаларга эришиш лозим. Нутқларда ана шу фикр аниқ-равшан қилиб айтилди.

Бинобарин биз бошқарув системасини бундан буён ҳам яхшилаб, иқтисодий экспериментни чуқурлаштириб боришимиз керак. Сўзга чиққанларнинг ҳаммаси шу ишни қўллаб-қувватлаб гапирди ва орттирилган тажрибадан тезроқ фойдаланибгина қолмай, ҳаётнинг ўзи олға сураётган масалаларни ҳам ҳал этиш зарурлигини уқтирди.

Муҳокама амалга оширилаётган чораларни бошқарувнинг ташкилий структураларини такомиллаштириш билан тўлдириш нақадар муҳимлигини кўрсатди. Эскича ишлашга ўрганиб қолган юқори органлар иқтисодий эксперимент заминида бўлган хўжалик юритиш принципларини изчил амалга ошириш ва ривожлантиришга кўпинча кўмак бермаяпти. Бутуниттифоқ саноат бирлашмалари даражасида шу нарса айниқса кўзга яққол ташланмоқда. Пайсалга солмай шу масалалар билан шуғулланмоқ керак. Чунки министрликлар ҳамда Бутуниттифоқ саноат бирлашмалари даражасида бошқариш методлари ўзгартирилмаса бир жойда депсиниб тураверамиз.

Агросаноат комплекси бошқарувнинг ташкилий структураларида ўзгаришлар қилиш зарур бўлган бошқа бир муҳим соҳадир. Сўзга чиққанлар халқ хўжалигининг шу муҳим соҳасини бошқаришни такомиллаштиришни мантиқий ниҳоясига етказиш кераклигини айтдилар. КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленумида белгиланганидек, агросаноат комплекси яхлит ҳолда планлаштирилмоғи, пул билан таъминланмоғи ва бошқарилмоғи керак. Ҳозирча биз шунга эришолмадик, бунинг натижасида ҳаражатларимиз катта бўлиб турибди.

Сўзга чиққан кишиларнинг кўплари ишлаб чиқаришда тартиб ўрнатиш ва интизомни сақлаш ҳисобига нақадар кўп нарсаларга эришиш мумкинлигини ўз корхоналари ва бригадалари мисолида кўрсатиб бердилар. Қаттиқ технология интизоми зарурлигини яна бир карра уқтириб ўтмоқчиман. Меҳнат унумдорлигини ҳам, маҳсулот сифатини ҳам кўп даражада белгилаб берувчи нарса шу технология интизомидир. Шу муносабат билан ишлаб чиқаришнинг қатъий бир маромда бўлишига эришиш муҳимдир. Кўпгина корхоналарда бир ойга мўлжалланган маҳсулотнинг ярми учинчи ўн кунликда ишлаб чиқарилаётган экан, сифат ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин эмас. Бундай пайтда сифат ҳақида ўйламай, ҳар қандай қилиб бўлса ҳам планни бажаришга зўр берилади. Интизом эса ишлаб чиқаришни юритишнинг бутун маданиятини юксалтиришни тақозо этади.

Ўртоқлар! Уйингизга қайтиб боргач, бўлиб ўтган учрашув тўғрисида коллективларингизга гапириб беринг. Партия ва хўжалик активини хабардор қилинг. КПСС Марказий Комитети партия сиёсатининг туб масалалари юзасидан, КПССнинг навбатдаги XXVII съезди учун таклифлар тайёрлаш чоғида, бундан буён ҳам меҳнаткашлар, кенг жамоатчилик билан маслаҳатлашиб туришини айтинг.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИДА

(Боши биринчи бетда).

Кўкламги дала ишларини юксак даражада ўтказиш ва шу тариқа беш йилликнинг тугалловчи йилида мўл ҳосил олиш учун яхши негиз яратиш — колхоз ва совхоз партия ташкилотларининг, раҳбарлари ва мутахассисларининг, коммунистлар ва комсомолларнинг бурчидир.

Сиёсий бюро агросаноат комплекси қайта ишловчи тармоқларининг моддий-техника базасини жадал ривожлантириш тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Шу масалани муҳокама этиш чоғида Озиқ-овқат программасида белгиланган ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлайдиган ва қайта ишлайдиган қувватларни яратиш билан боғлиқ топшириқлар сусткашлик билан бажарилаётганлигига, озиқ-овқат машинасозлиги план топшириқларидан орқада қолаётганлигига, озиқ-овқат саноати тармоқларини техника билан қайта жиҳозлаш кечиктирилаётганлигига эътибор жалб қилинди. Бу ҳол талайгина нобудгарчиликларга, етиштирилган ва тайёрланган маҳсулотлардан тўлиқ фойдаланмасликка олиб келмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг ушбу масала юзасидан қабул қилинган қарорида тегишли министрликлар ва идораларнинг, уларга бўйсунган ташкилотларнинг қайта ишловчи корхоналар қурилишини авж олдиришга, уларни техника билан қайта қуроллантириш ва реконструкция қилишга, мавжуд ишлаб чиқариш базасидан тўлиқ фойдаланишга, хом ашёни яна ҳам яхшироқ қайта ишлашга ва унинг нобуд бўлишини камайтиришга, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва уларнинг сифатини яхшилашга қаратилган вазифалар белгиланди. Капитал маблағдан фойдаланиш самарадорлигини ошириш, қайта ишлаш саноати корхоналарида қувватлар барпо этиш ва уларни ишга тушириш учун зарур моддий ва молиявий ресурсларни жамлаш тадбирлари белгилаб қўйилди.

Шу нарса таъкидлаб ўтилдики, иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари бу масалаларни доимо қатъий контроль қилиб боришлари, ишлаб чиқаришда юксак уюшқоқлик ва тартибни таъминлаш учун корхоналарнинг раҳбарларига нисбатан қаттиқ талабчанлик қилишлари, илм-фаннинг энг янги ютуқларидан кенг кўламда фойдаланиш, ходимларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш чораларини кўришлари, меҳнат коллективларининг озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш соҳасидаги ташаббусини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашлари керак.

Сиёсий бюро балиқ овловчи колхозларнинг сайлаб қўйиладиган правлениесига эга бўлган Бутуниттифоқ балиқ овловчи колхозлар бирлашмаси бошчилигида балиқ овловчи бирлашган колхозлар системасини ташкил этиш тўғрисидаги таклифларини муҳокама қилиб, қўллаб-қувватлади. Колхоз демократияси принциплари асосида қурилган шундай бирлашмани ташкил этиш балиқ овлаш кооперацияси фаолиятини яхшилаш, балиқ овлашда ва балиқ маҳсулотлари етиштиришда фан ва техника ютуқларидан кенг кўламда фойдаланиш, балиқ овловчи колхозларнинг экономикасини изчиллик билан мустаҳкамлаш, ишлаб чиқаришни планлаштириш ҳамда ташкил этишни, меҳнат ҳақини ва даромадлар тақсимланишини такомиллаштириш, ички хўжалик ҳисоб-китобини, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш имконини беради.

Сиёсий бюро мажлисида Тува АССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришни жадаллаштириш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг шу масала юзасидан қабул қилинган қарорида фойдали қазилмаларни ишга солиш негизида автоном республиканинг саноат ишлаб чиқаришини ривожлантириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни ва уларни қайта ишлашни янада кўпайтириш кўзда тутилади. Уй-жой биноларини, умумий таълим мактабларини, болалар боғчалари, соғлиқни сақлаш ва маданият объектларини фойдаланишга топширишни кўпайтириш тадбирлари белгиланди. РСФСРдаги 14 область, ўлка ва автоном республикалар партия ҳамда совет ташкилотларининг Тува АССРда оталиқ ёрдами тартибида уй-жойлар, ишлаб чиқариш ва социал-маданий объектлар қуриш тўғрисидаги ташаббуси маъқулланди. ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1986—1990 йилларда Тува АССРга студентларнинг қурилиш отрядларини юбориш ҳақидаги таклифи қабул қилинди.

Сиёсий бюро ўртоқ М. С. Горбачевнинг АҚШ конгресси вакиллар палатасининг спикери Т. О'Нил билан қилган суҳбати, ўртоқ А. А. Громиконинг вакиллар палатаси делегацияси билан ўтказган суҳбати тўғрисидаги, шунингдек бу делегация СССР Олий Советида ўтказган фикрлашувлар ҳақидаги ахборотни тинглади. Делегация билан ўтказилган актив сиёсий мулоқотнинг ижобий аҳамияти ва Совет—Америка муносабатларини активлаштириш жиҳатларидан бири сифатида парламентлар йўли билан қилинадиган алоқаларнинг муҳим аҳамиятга эга эканлиги қайд этиб ўтилди. Совет раҳбарлари СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни иккала мамлакат халқларининг манфаатлари ҳамда умуман халқаро вазиятни соғломлаштириш манфаатларини кўзлаб, нормал ўзаро манфаатли ҳамкорлик ва ўзаро ҳурмат йўлига қайтаришга интилаётганликлари жуда аниқ қилиб таъкидланди. Шу мақсадга эришиш учун иккала томоннинг сиёсий иродаси зарур. Совет Иттифоқи шундай иродага эга, бинобарин у Америка томони ҳам бундай иродани намоён этади, деб умид қилади.

Сиёсий бюро совет халқининг ва жаҳондаги бошқа халқларнинг хавфсизлигини мустаҳкамлаш, ядровий қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва космосда шундай пойгага йўл қўймаслик вазифаси биринчи даражали аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Совет Иттифоқи ушбу масалалар юзасидан Женевада АҚШ билан олиб борилаётган музокараларда айни мана шу мақсадларга амал қилмоқда. Совет Иттифоқининг ҳозирдаёқ космос учун қурол яратиш соҳасидаги ҳар қандай ишларни тўхтатиш, стратегик ядро қуролларини кўпайтирмаслик, Европада Американинг ўртача олисликка учириладиган ракеталари жойлаштирилишини ҳамда СССРнинг жавоб чоралари кучайтирилишини тўхтатиш тўғрисидаги таклифлари ана шу мақсадларга тезроқ эришиш, ядро қуролларини қисқартириш тўғрисидаги аҳдномалар учун энг кўп қулай шароитларни яратиш муддаоси билан суғорилгандир. Совет Иттифоқининг ҳолис ниятли иши — Европада ўзининг ўртача олисликка учириладиган ракеталарини бир томонлама тартибда жойлаштирмай туриш ва бошқа жавоб чораларини тўхтатиш тўғрисидаги қарори айни шу олижаноб мақсадларга хизмат қилади. Совет раҳбарлари СССРнинг мана шу тинчликсевар, конструктив тадбири дунёнинг кўпгина мамлакатларида маъқуллаб кутиб олинганлигини юксак қадрлайдилар ва АҚШ маъмуриятининг бу тадбирга салбий муносабатда бўлганлигидан таажжубланаётганликларини билдирадилар.

А. А. Громико ва В. И. Воротников ўртоқларнинг Канада ташқи ишлар министри Ж. Кларк билан олиб борган музокараларининг якунлари муҳокама қилинди. Бунда шу нарса қайд этиб ўтилдики, Совет Иттифоқи билан Канада ўртасида савдо-иқтисодий, илмий-техникавий соҳаларда ва бошқа соҳаларда ўзаро манфаатли ҳамкорлик, бир қанча ташқи сиёсат проблемалари юзасидан ахборот айирбошлаш ва маслаҳатлашувлар муваффақиятли ривожланмоқда, иккала мамлакат халқларининг манфаатлари ва умуман халқаро вазиятни соғломлаштириш манфаатлари йўлида ўзаро яхши қўшничилик муносабатларининг мана шу барча формаларини янада кенгайтириш ва чуқурлаштиришнинг барқарор тенденциялари мавжуддир.

Ўртоқ А. А. Громиконинг Нидерландия ташқи ишлар министри Ван Ден Брук билан ўтказган музокараларининг натижаларини муҳокама этиш чоғида ҳозирги халқаро вазиятда Ғарбий Европадаги бошқа бир қанча мамлакатлар каби Нидерландия ҳам Европада ўртача олисликка учириладиган ядровий воситаларни жойлаштиришни тўхтатиш ва кейинчалик қисқартириш масалаларига вазмин реалистик ёндашувни намоён этган тақдирда ракета-ядро хавфини камайтиришда бирмунча конструктив роль ўйнай олган бўлиши қайд этиб ўтилди. Бу, жумладан, Вашингтоннинг Нидерландия территориясида ракеталарни жойлаштириш режаларига айниқса тааллуқлидир.

Марказий Комитет Сиёсий бюросининг мажлисида мамлакатимиз ички турмуши ва халқаро сиёсатига оид бошқа бир қанча масалалар кўриб чиқилиб, улар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

«1941—1945 ЙИЛЛАР УЛУҒ ВАТАН УРУШИДАГИ ҒАЛАБАНИНГ ҚИРҚ ЙИЛЛИГИ» ЮБИЛЕЙ МЕДАЛИНИ ТАЪСИС ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

1. 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган Ғалабанинг 40 йиллигини нишонлаш юзасидан «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг 40 йиллиги» юбилей медали таъсис этилсин.
2. «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг қирқ йиллиги» юбилей медали тўғрисидаги Низом тасдиқлансин.
3. «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг қирқ йиллиги» юбилей медалининг тасвири тасдиқлансин.
4. Ушбу Фармоннинг 1-моддасига мувофиқ:

СССР орденлари, медаллари ва фахрий унвонлари тўғрисида СССР Олий Советининг Президиуми 1979 йил 3 июль Фармони билан тасдиқлаган умумий Низомнинг 17-моддаси (СССР Олий Советининг ведомостлари, 1979 йил, 28-сон, 479-модда; 1982 йил, 28-сон, 573-модда) «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг ўттиз йиллиги «Юбилей медали» сўзларидан кейин «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидан Ғалабанинг қирқ йиллиги «Юбилей медали» сўзлари билан тўлдирилсин;

СССР орденлари, медалларини, планкалар орден ленталари ва медаль ленталарини ҳамда бошқа нишонларни тақиб юришнинг СССР Олий Совети Президиуми 1980 йил 28 март Фармони билан тасдиқланган қоидалари 4-бандининг иккинчи қисми ва 7-бандининг биринчи қисми (СССР Олий Советининг ведомостлари, 1980 йил 14-сон, 261-модда; 1982 йил, 28-сон, 537-модда) «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг ўттиз йиллиги «Юбилей медали» сўзларидан кейин «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг қирқ йиллиги «Юбилей медали» сўзлари билан тўлдирилсин.

СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари
В. В. КУЗНЕЦОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1985 йил 12 апрель.

«1941—1945 ЙИЛЛАР УЛУҒ ВАТАН УРУШИДАГИ ҒАЛАБАНИНГ ҚИРҚ ЙИЛЛИГИ» ЮБИЛЕЙ МЕДАЛИ ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМ

1. «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг қирқ йиллиги» юбилей медали билан:

СССР Қуролли Кучлари сафларида Улуғ Ватан уруши фронтларидаги жанговар ҳаракатларда қатнашган ҳарбий хизматчилар ва эркин ёлланма состав кишилари, Улуғ Ватан урушининг партизанлари, яширин шароитдаги иш қатнашчилари, шунингдек 1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушида «Германия устидан қозонилган ғалаба учун» ёки «Япония устидан қозонилган ғалаба учун» медаллари билан мукофотланган бошқа кишилар;

Улуғ Ватан уруши йилларида СССР орденлари билан, «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги шавкатли меҳнати учун» медали билан, СССРнинг бошқа медаллари билан мукофотланган ёки «Ленинград мудофааси учун», «Москва мудофааси учун», «Одесса мудофааси учун», «Севастополь мудофааси учун», «Сталинград мудофааси учун», «Киев мудофааси учун», «Кавказ мудофааси учун», «Совет Заполярьеси мудофааси учун» медаллари билан мукофотланган мамлакат меҳнатчилари мукофотланадилар.

Ушбу модданинг иккинчи қисмида кўрсатилган кишиларга «Уруш қатнашчисига», учинчи қисмида кўрсатилган кишиларга эса «Меҳнат фронтининг қатнашчисига» сўзлари ёзилган юбилей медали топширилади.

2. «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг қирқ йиллиги» юбилей медали СССР Олий Совети Президиуми номидан:

СССР Қуролли Кучлари сафидан бўшаган кишиларга — иттифоқдош республикалар, автоном республикаларнинг ҳарбий комиссариатлари, ўлка, область ҳарбий комиссариатлари, автоном областларнинг, автоном округларнинг ҳарбий комиссариатлари, район ва шаҳар ҳарбий комиссариатлари томонидан;

Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг, СССР Ички ишлар министрлиги, СССР Давлат хавфсизлиги комитети қўшинлари ва органларининг ҳарбий хизматчиларига, ишчилари ва хизматчиларига, ички ишлар органларининг оддий ходимлар ва бошлиқлар составидаги кишиларга — ҳарбий қисмлар, қўшилмаларнинг командирлари, муассасалар, идораларнинг бошлиқлари томонидан;

мамлакат ичкарисидаги меҳнатчиларга, собиқ партизанларга ва яширин иш қатнашчиларига — иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советлари Президиумлари, халқ депутатлари ўлка, область Советларининг ижроия комитетлари, автоном областлар, автоном округлар халқ депутатлари Советларининг, халқ депутатлари район, шаҳар ва шаҳарлардаги район Советларининг ижроия комитетлари томонидан топширилади.

3. «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг қирқ йиллиги» юбилей медали кўкракнинг чап томонига тақилади, «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг ўттиз йиллиги» юбилей медалидан кейин жойлаштирилади.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

«1941—1945 ЙИЛЛАР УЛУҒ ВАТАН УРУШИДАГИ ҒАЛАБАНИНГ ҚИРҚ ЙИЛЛИГИ» ЮБИЛЕЙ МЕДАЛИНИНГ ТАСВИРИ

«1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг қирқ йиллиги» юбилей медали жездан тайёрланади ва 32 миллиметр диаметрли тўғри доира шаклида бўлади.

Медалнинг ўнг томонида беш қиррали юлдуз, дафна шохи ҳамда совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги Ғалабаси шарафига байрам салюти оловлари фонида солдат, ишчи, колхозчи аёл ва Москва Кремлининг Спасск минораси скульптура группаси тасвирлари жойлаштирилган; юқори қисмида «1945» ва «1985» саналари ёзилган бўлади.

Медалнинг орқа томонига: юқори қисми кунгурасига «Уруш қатнашчисига» ёки «Меҳнат фронтининг қатнашчисига» сўзлари, ўртасига «1941—1945 йиллар Улуғ Ватан урушидаги Ғалабанинг 40 йиллиги» сўзлари, пастки қисмига Ўроқ ва Болға ҳамда ленталар тасвири жойлаштирилади. Медалдаги ҳамма ёзувлар ва тасвирлар қабариқ бўлади. Медалнинг атрофига қабариқ ҳошия тортилган бўлади.

Медаль илгак ва халқа ёрдамида бешбурчакли колодкачага уланади, колодкача устига учта ётиқ ингичка қора чизиқлар ва уларнинг орасида тўртта ингичка тўқ сариқ рангли чизиқ ва кенглиги 10 миллиметрли қизил рангли чизиқ тортилган 24 миллиметр кенгликдаги муҳайяр шойи лента қопланади. Лентанинг четлари ингичка кўк чизиқлар билан ҳошияланган бўлади.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Чигит экишнинг бориши «Тошкент ҳақиқати» назоратида

БЎКАЛИКЛАР, ОТНИ ҚАМЧИЛАНГ

Агротехника тадбирлари энг яхши муддатларда амалга оширилиб, тайёргарлик ишлари анча юксак савияда олиб борилган эди. Шунинг учун ҳам «Коммунизм» колхози деҳқонлари ерлар етилиши биланоқ агрегатларни далага чиқардилар.

Хўжаликнинг Саидаҳад Саймоқов ва Саодат Аҳмедова ўртоқлар бошлиқ илғор бригадаларининг экипажлари чигит экишда, айниқса, яхши натижаларга эришмоқдалар. Бунда механизаторлар Расул Ражабов ва Абдулла Омонтоев ўртоқларнинг хизматлари катта бўлаётир. Хўжаликда дастлабки кунданоқ агрегатларнинг ўртача иш унумдорлиги 9 гектардан тўғри келди.

— Бу йил 646 гектар майдонда пахта етиштирамиз, — дейди раис Саидраҳмон Саймоқов.— Ҳамма имкониятларни сафарбар қилиб чигит экишни узоғи билан беш кун ичида тугаллаймиз.

Қўшни «Октябрь 40 йиллиги» колхози пахтакорлари ҳам экишни жадал суръатларда ўтказмоқдалар. С. Сулаймонов, Г. Хитоев, Н. Камолов ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг экипажлари айниқса, яхши меҳнат қилаётирлар. Бу хўжаликда мавжуд 16 сеялканинг ҳаммаси унумли ишламоқда. Ҳар бир агрегат билан кунига 13—14 гектар ерга чигит экилаётир.

Лекин ҳамма хўжаликларда ҳам экиш ишлари қатъий график асосида олиб бориляпти, деб айта олмаймиз. Тимирязев номли колхоздаги аҳвол бунга мисол бўла олади. Бу хўжалик илғорлар қаторидан ўрин олган эди. Ўтган йили республикада биринчи бўлиб планни бажарган. Бироқ, бу йилги аҳвол кишини ташвишлантиради. Чигит экишга пухта тайёргарлик кўрилмаган. Барча агротехник тадбирлар кечикиб ўтказилди. Бунинг устига анча сифатсиз бажарилган. Пахта экиладиган 1100 гектар майдон февраль ва март ойларидагина ҳайдалди. Маълумки, бу вақтда кунлар совуқ эди. Шундай дамларда ер ҳайдаш кўнгилдагидек натижа бермаслиги ҳаммага аён-ку! Ер яхши дам олмагач, экиш олдидан тупроқлар юмшатилиб, майдонлар текисланмагач, уруғликнинг ўз вақтида ва бир текис униб чиқиши тўғрисида қандай ўйлаш мумкин?! Афсуски, хўжаликда қимматли дамлар бой берилди. Мана, энди яхши тайёрланмаган ерларга чигит экилмоқда. Бароналаш, бегона ўтларнинг илдизини териб олиш ишлари ҳали ҳам давом этмоқда. Айрим ерлар энди ҳайдалмоқда, қайси далага кўз югуртирманг, катта-катта кесакларга кўзингиз тушади. Тупроқ майин ва донадор эмас. Бунинг устига нам кўтарилиб кетмоқда.

Афтидан техникалар ҳам яхши созланмаганга ўхшайди. Чунки экиш бошланган биринчи кун — 10 апрелда колхозда 23 та сеялканинг аксарияти ишламади. Ўртача унумдорлик 2,6 гектарни ташкил этади.

Раис Намоз Очилов бу лавозимга сайланмасдан олдин колхозда бош агроном бўлиб ишларди.

— Суръат нега бунчалик паст? — сўраймиз ундан.

— Аста-секин ишни юриштириб юборамиз, — дейди у.— Эрта-индин сеялкаларнинг ҳаммаси ишга тушади. Унумдорлик 7—8 гектардан кам бўлмайди.

Унинг айтишига қараганда ер яхши етилмаган, нам кўп. Далага кириб бўлмаяпти.

— Ахир қўшниларингиз «Коммунизм» ва «Октябрь 40 йиллиги» колхозларида аҳвол бутунлай бошқача-ку! Уларда чигит экиш авж олдириб юборилган. Ер шароитларингиз бир хил-ку?!

Раис тайинли жавоб беролмади.

— Ҳали кўрасизлар. — деди у бамайлихотир. — Биз улардан ўзиб кетамиз. Узоғи билан 15 апрелда экишни тугаллаймиз.

Биз раис билан биргаликда колхознинг А. Ҳайдаров бошлиқ бригадаси далаларини айландик. Механизаторлар Аҳад Ҳамдамов, Мардон Абдиев, бригадирнинг ўзи ва бошқа колхозчилар картанинг четига чиқиб олиб майсалар устида ястаниб ётиб, дам олиб, чой ичишяпти. Ваҳоланки, бу вақтда соат эндигина 12 бўлган, ҳали тушликка эрта эди.

— Нима иш билан шуғулланяпсизлар? — сўраймиз бригадирдан. — Кўриб турибсиз, — дейди у хотиржам, — чой ичиб, хордиқ чиқариб ўтирибмиз. Бир соатдан сўнг тушликка чиқамиз, палов тайёр бўляпти.

— Иш нима бўлади?

— Биздан қочиб қутулмайди. Иккита агрегат билан тўрт соатда тўрт гектар ерга чигит экдик,— деб жавоб берди бригадир.

Қўшни ўртоқ Мурод Соҳибов бошлиқ бригадага бордик. Дала айландик. Бу ерда экиш билан бир йўла ерга минерал ўғит солиб кетилмаётган эди. Нима учун?

— Иложимиз қанча? — деб жавоб беради бригадир. —Биз ҳозир ишлатаётган тракторда минерал ўғит солинадиган мосламаси йўқ экан. Энди ўғитни биринчи культивация билан бирга берамиз.

Бундай баҳоналар билан иш битадими? Экиш экипажларини ҳар жиҳатдан шай қилиб қўйиш ҳақида олдинроқ ўйлаш керак эди!

Дала шийпонида ҳам аҳвол яхши эмас. Мавсумга созланмаган. Бу ерда на телевизор, на радио бор. Колхозчиларнинг дам олишлари учун кўнгилдагидек шароит яратилмаган.

Бу йил бўкаликлар 22 минг 703 гектар ерда пахта етиштирадилар. Ҳар гектардан план бўйича 28,5 центнердан ҳосил олиниши зарур. Район хўжаликларида 372 та сеялка мавжуд. 10 апрель куни ана шу сеялкалардан фақат 164 таси далага олиб чиқилди. Атиги 889 гектар ерга чигит экилди. Ўртача унумдорлик 2,5 гектарни ташкил этди. 11 апрелда далага 300 та сеялкани чиқариш, кейинги куни эса ҳамма сеялкаларни сафарбар этиш мўлжалланган эди. Лекин мўлжал амалга ошмаяпти.

Кунлар юришиб кетди. Ерлар ҳам етилди. Энди ҳеч қандай баҳонага ўрин бўлмаслиги керак. Барча куч ва имкониятларни сафарбар этиб, экишни тезлаштириш лозим. Акс ҳолда ҳозир бой берилган кунлар кейинга бориб қимматга тушади.

А. ТОШКЕНБОЕВ.

ЭРТАГА — ҲАВО ҲУЖУМИДАН МУДОФАА ҚЎШИНЛАРИ КУНИ

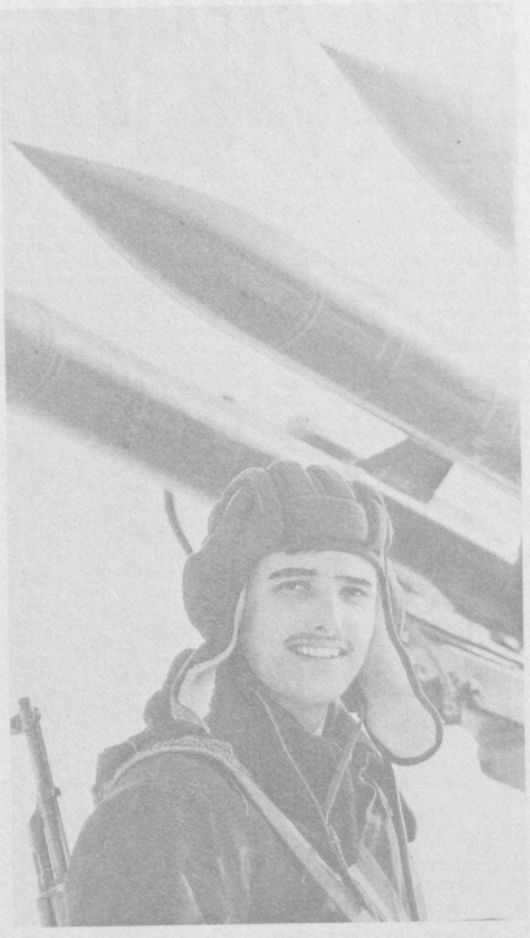

Октябрь 60 йиллиги номли, Қизил Юлдуз орденли Ленинград олий зенит-ракета командирлари билим юрти мамлакатимизнинг кекса ҳарбий таълим даргоҳларидан бири. Улуғ Ватан уруши йилларида билим юртининг курсантлари Ватан олдидаги бурчларини шараф билан оқладилар.

Бугунги кунда зенитчилар замонавий техникага эга. Улар шонли анъаналарни муносиб давом эттиряптилар. Суратда: билим юрти аълочи курсантларидан бири Игорь Громов.

О. Пороховников фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

КЎКАЛАМЗОРЛАШТИРИШ ОЙЛИГИ

ШАҲАР КЎЧАЛАРИДА МЕВАЛИ ДАРАХТЛАР

Янгийўл шаҳрининг барча корхона ва ташкилотлари, муассасаларининг ишчи-хизматчилари, ўрта мактабларнинг ўқувчилари кўкаламзорлаштириш ойлигида актив иштирок этяптилар. Шаҳар аҳли жами 24 минг туп мевали ва манзарали дарахтлар, шунингдек кўплаб гул кўчатлари ўтқазишни режалаштирганлар.

Шаҳар коммунал хўжалик бошқармаси ходимлари Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий ишлаб чиқариш бирлашмасидан 6000 туп ёнғоқ, шафтоли, олма кўчатлари келтириб шаҳарнинг Самарқанд, Чехов, Беруний, Янгиҳаёт кўчаларига ўтқазишга киришдилар. Бу ишларда бошқарманинг Ж. Бичурина, П. Иброҳимов, Р. Болтабоева каби инженер ва боғбонлари фаоллик кўрсатишяпти.

Т. ЮСУПОВ.

ЎҚУВЧИЛАР ШАНБАЛИКДА

Киров районидаги 96-мактаб ўқувчилари ўтказилган шанбаликларнинг бирида талайгина ишларни бажардилар. Улар мактаб ҳовлисини тозалаб, юз тупдан ортиқ мевали дарахт ўтқаздилар ва тагларини юмшатдилар. Янгиариқ маҳалласидаги сув оқадиган бир неча ариқларни тозаладилар. Кўча ва хиёбонларни ораста ҳолга келтирдилар.

Шанбаликда Назира Хўжаева раҳбарлик қилаётган 8-«Б» синф ўқувчилари актив қатнашдилар ва мусобақа ғолиби деб топилдилар.

Ҳашарда А. Тошхўжаев, Б. Зиёев, Ш. Абдумаликов, А. Алиев, М. Турдиев, А. Фозилов, К. Зиёвуддинов, М. Мирҳабибов каби ўқувчилар синфдошларига намуна бўлдилар.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
жамоатчи мухбир.

СПОРТ

КУБОК ЎЙИНЛАРИ

◆ **ЕВРОПА** чемпионлари, кубок эгалари кубоги ва УЕФА кубоги учун ярим финалнинг дастлабки ўйинлари бўлиб ўтди. Маълумки, қитъа клубларининг бу мусобақасида Москванинг «Динамо» командаси ҳам қатнашмоқда. Совет футболчилари Австрияда «Рапид» командаси билан учрашдилар. 26 минутда динамочилар ҳисобни очишди. 65-минутда майдон эгалари 11 метрлик жарима тўпидан фойдалана олмадилар. Бироқ, футболчиларимиз учрашувнинг сўнгги 20 минутида хатоларга йўл қўйиб ўйинни 1:3 ҳисобида бой беришди.

Жавоб ўйини 24 апрелда бўлади.

ТЕРМА КОМАНДА САФИДА

◆ **ЭРКИН КУРАШ** бўйича СССР терма командаси Америка Қўшма Штатлари бўйлаб ўтказган халқаро ўртоқлик учрашувининг энг сўнггисида ҳам катта устунлик билан ғалабага эришди. Мэдисон сквер-Гарден шаҳридаги энг йирик томоша залида бўлган бу мусобақада полвонларимиз 8:2 ҳисобида устун келишди. Терма команда сафида қатнашган тошкентлик Махарбек Хадарцев рақиби Жим Холлни 2 минут 27 секундда курагини ерга тегизди. 100 килограммгача вазнлилар баҳсида қатнашган Аслан Хадарцев ҳам терма команда ғалабасига ўз улушини қўшди.

ЧАВАНДОЗЛАР БАҲСИ

◆ **РЕСПУБЛИКА** ёшлари спорт ўйинлари программаси асосида чавандозларнинг мусобақалари Андижон шаҳрида бўлиб ўтди. 392 очко тўплаган Тошкент шаҳри командаси бош соврин эгаси бўлди. Тошкент области вакиллари олтинчи ўринда қолишди. Программа турларида А. Николаев, Е. Федоренко, А. Насмиев, Н. Ғоиповалар мукофотли ўринларни эгалладилар.

Янгича анъана ва маросимлар — ҳаётга

СОВХОЗДА КОНФЕРЕНЦИЯ

Оҳангарон районидаги Ворошилов номли совхозда «Социалистик турмуш тарзи — социализм ғалабасининг тантанаси» мавзусида илмий-амалий конференция бўлиб ўтди. Уни «Билим» жамиятининг область ва район ташкилотлари республика Фанлар академиясининг фалсафа ва ҳуқуқ институти билан ҳамкорликда ўтказди.

Илмий-амалий конференцияда Ўзбекистон Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институтининг сектор мудирлари, юридик фанлари докторлари М. Файзиев ва Э. Ҳакимов, институтнинг катта илмий ходими, тарих фанлари кандидати М. Қосимовалар социалистик турмуш тарзи, янги урф-одатлар ва анъаналар тўғрисида доклад қилдилар. Олимлар меҳнаткашларни қизиқтирган саволларга жавоб бердилар.

Халқ депутатлари Қоратитой қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси У. Арслонова, Ворошилов номли совхоз партия комитети секретарининг ўринбосари Ф. Шеровлар янгича урф-одат ва анъаналарни кенг оммалаштириш соҳасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида гапириб бердилар.

А. НАВРЎЗОВ.

ЯНГИ БАХТ УЙИ

ПИСКЕНТ районидаги Охунбобоев номли колхозда янгича урф-одатларни ҳаётга тадбиқ этишга катта эътибор билан қаралмоқда. Яқинда колхоз марказида янги «Бахт уйи» очилди. Биринчи бўлиб ундан ёш келин-куёвлар, хўжаликда механизатор бўлиб ишловчи Қодир Норинбоев ва пахтакор Клара Эргашевалар рўйхатдан ўтишди. Шу муносабат билан «Бахт уйи»да катта тантана бўлиб, колхоз бадиий ҳаваскорлик ансамбли концерт кўрсатди.

Б. ПЎЛАТОВ.

АВЛОДЛАР УЧРАШУВИ

Паркент район маданият уйида яқинда бўлиб ўтган икки авлод учрашуви ветеран ва ёш механизаторларга бағишланди. «Ҳурмат белгиси» ордени нишондорлари Эшмат Пирназаров ва Кескин Деҳқонов, ВЛКСМ XIX съезди делегати Нуриддин Дадаматов сингари ўнлаб тажрибали механизаторлар ёшларга ўзларининг ҳаёт йўллари, иш тажрибалари, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш ҳақидаги фикр-мулоҳазаларини билдирдилар, қимматли маслаҳатлар бердилар. Сўнг ёшлар ҳам сўзга чиқдилар. Улар немис-фашист босқинчилари устидан қозонилган Ғалабанинг 40 йиллиги нишонланадиган йилда яна ҳам самарали меҳнат қилишга сўз бердилар.

Райондаги «Бўстон», «Чотқол» ва «Навбаҳор» совхозларида меҳнат қилиб, қишлоқ хўжалиги экинларидан юқори ҳосил олаётган 1-, 4-, 19 ва 30-мактабларнинг ўқув-ишлаб чиқариш бригадалари область ва район комсомол комитетларининг Фахрий ёрлиқлари ҳамда эсдалик совғалари билан тақдирландилар. Учрашув сўнгида район маданият уйи бадиий ҳаваскорлари ижросида коцерт қўйиб берилди.

Л. МАНСУРОВ.

Рус тили — иккинчи она тилимиз

РУСЧА-ЎЗБЕКЧА ЛУҒАТ

Фанимиз, маданиятимиз янги-янги нодир асарлар, кашфиётлар билан йил сайин бойиб бормоқда. Икки томлик «Русча-ўзбекча луғат» ҳам ана шу илмий асарларнинг биридир. 1983—1984 йиллар давомида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институти илмий ходимлари томонидан тайёрланган ва «Ўзбек совет энциклопедияси» нашриётида чоп этилган бу луғатда 70 мингдан иборат сўз мазмуни ўз ифодасини топди.

Луғатнинг яратилишига эҳтиёж катта эди. Шу кунгача мукаммал деб ҳисобланган беш томли русча-ўзбекча луғат ҳозирги талабларга жавоб беролмай қолганди. Фан-техника соҳасидаги катта ўзгаришлар, турмуш тарзининг янгича мазмун билан бойиб бораётганлиги ,умуман кейинги йиллардаги сўз бойлигимизга кириб келган қўшимчалар русча-ўзбекча луғатни янада мукаммаллаштиришни тақозо этди.

Луғат олдингиларидан такомиллашганлиги билан фарқ қилади. Масалан, аввалги луғатларда сўз маъноларининг ўзбек тилидаги мос эквивалентлари баъзи ҳолларда тўлиқ кўрсатилмас, бу эса луғат билан ишлаган кишининг эҳтиёжини тўла қондирмас эди. Янги китобда ана шу камчилик бартараф этилди. Ҳар бир сўзнинг истеъмолдаги учрайдиган мазмунан мос шакллари топилди. Масалан, **«забава»** сўзи беш томликда **эрмак, овунчоқ**; томоша, ўйин-кулги; бекорчи иш; **кўнгил очиш** маънолари орқали ифодаланган бўлса, икки томликда **вақтичоғлик, вақтихушлик** каби сўзлар ҳисобига бойиди.

Янги луғат рус тилини пухта эгаллаш, шунингдек, русча китобларни тушуниб ўқиш учун катта қулайлик яратди. Олий, ўрта махсус ҳамда ҳунар-техника билим юртлари, мактаб ўқувчилари учун энг зарур қўлланма бўлиб қолди. Луғатда автомобиль, трактор қисмлари, механизмларни билдирувчи сўзлар маъноси изоҳининг берилиши ҳам махсус курсларда шу соҳалар бўйича касб ўрганувчилар ишини енгиллаштирди.

Авторлар янги луғатни тузишда чуқур тадқиқотлар олиб борганликлари туфайли илгариги луғатларда берилган, лекин ўзбек тилида шу тарзда ишлатилиши ноўрин деб топилган сўзларни тушириб қолдирганлар. Масалан, аввалги луғатларда **вал** сўзи **лўла, рама, ромка, рома, чорчўп**, рукоятка **банд, тутқич** маъноларида берилган эди. Улар тилимизга сингиб кетмади ва бу сўзлар таржимаси луғатга киритилмади.

Биз луғатни варақлаганимизда илгариги таржималар маъно жиҳатидан кўпроқ мос тушадиган сўзлар билан алмаштирилганлигини яққол ҳис этдик. Масалан, **зажигание** сўзини олдингидек **ёндириш** деб эмас, **ўт олдириш** деб тўғри таржима қилинган. Лекин бизнингча, луғатда изоҳларга ортиқчароқ ўрин бериб юборилган кўринади. Масалан, **параграф, паста, радикулит, радиотехник** каби сўзларни изоҳсиз ҳам кўпчилик тушунади. Ваҳоланки, ана шундай сўзлар изоҳли луғатдан анчагина ўрин олган.

Техникага оид сўзларнинг аксарияти рус ва ўзбек тилларида бир хил берилган. **Бак, габарит, генератор, двигатель, капот, кардан, карбюратор, оптекатель** каби жуда кўп сўзлар ўз шаклида қолдирилган. Шундай бўлиши ҳам табиий.

Айрим жузъий нуқсонлардан қатъий назар мазкур сўзликнинг амалий аҳамияти катта. У иккинчи она тилимиз бўлган рус тилини пухта ўрганишда, русча адабиётлар, дарсликларни, махсус қўлланмаларни мутолаа қилишда жуда қўл келади. Уни ҳақли равишда кейинги йилларда яратилган йирик илмий ижодий тадқиқотлар қаторига киритиш мумкин.

В. РАҲМОНОВ,
филология фанлари кандидати.

Р. ЙЎЛДОШЕВ,
педагогика фанлари кандидати.

АХБОРОТ
ОБЛАСТИМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

ОЛМАЛИҚ

Ўтган йили ноябрь ойида кон-металлургия комбинати ҳамда Ҳамза номли ўзбек Давлат академик драма театри ўртасида ҳамкорлик шартномаси тузилган эди. Шу вақтдан бери кимёгарлар, кончилар ва бошқа касб эгалари «Келинлар қўзғолони», «Ўз аризасига кўра», «Шошма, қуёш» каби спектаклларни томоша қилдилар.

Артистлар спектакллардан бўш пайтларида корхоналарда, турли ташкилотларда бўлиб, ишчи-хизматчилар билан суҳбатлар, учрашувлар ташкил этмоқдалар.

ЎРТА ЧИРЧИҚ

Н. К. Крупская номли 3-мактаб ўқувчилари немис-фашистлар устидан қозонилган Ғалабанинг 40 йиллигини ўқишда, жамоат ишларида муносиб совғалар билан кутиб олиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Мактабда «Ғамхўрлик», «Қидирувчи-85», «Тимурчилар», «Қизил изтопарлар» отрядлари тузилган. «Ғамхўрлик», «Тимурчилар» отрядлари аъзолари Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, жангда ҳалок бўлган солдатларнинг оилаларига кўмак бериб бормоқдалар. Тимурчилар бу йилги оғир қиш мавсумида К. Маркс номли колхоз чорвадорларига ҳам яқиндан ёрдам кўрсатдилар.

«Қидирув-85», «Қизил изтопарлар» эса қишлоқдан фронтга кетган Улуғ Ватан уруши қатнашчиларини, уларнинг жасоратларини аниқламоқдалар, ветеранлар билан учрашувлар ўтказмоқдалар. Ўқувчилар Қорасув посёлкасида 26 нафар уруш ветерани билан учрашиб, уларнинг Улуғ Ватан уруши йилларидаги жанговар йўлларини ўргандилар. Ана шу асосда суҳбатлар, учрашувлар ташкил этдилар.

ПИСКЕНТ

Свердлов номли колхозда меҳнаткашларнинг дам олишларига ғамхўрлик кучайтирилмоқда. Ишлаб чиқариш илғорларига мамлакатимизнинг табиатга бой турли бурчаклари, гўзал шаҳарлари бўйлаб саёҳатларга йўлланмалар берилаяпти. Яқинда колхоз аъзоларидан И. Холмирзаев, Т. Исроилова, А. Отақўзиевлар Белоруссия пойтахти Минск ва бошқа шаҳарлари бўйлаб саёҳатда бўлдилар. Бир группа колхозчилар эса Болтиқбўйи республикаларида дам олиб қайтишди.

• Бадиий ҳаваскорлик коллективлари ҳаётидан •

ТАНИШИНГ: «ҚУВОНЧ» АНСАМБЛИ

ХАЛҚИМИЗ қадимдан санъат шайдоси. Фан ва маданият гуллаб-яшнаган бугунги кунда қўлига тор олиб қўшиқ куйлаётган, бахтли замонани мадҳ этаётган турли касб эгаларини ҳар қадамда учратамиз. Пойтахтимиздаги 15-шаҳар клиник шифохонаси практология бўлимининг катта врачи Абдуҳамид Абдулаҳатов ва 3-терапия бўлимининг бошлиғи Мирусмон Мирғиёсовлар анча йиллардан буён санъатга ихлос қўйиб, ўзлари ҳам қўшиқлар ижро этиб келадилар.

Улар ўзлари меҳнат қилаётган коллективдаги кўплаб саломатлик посбонларининг қалбида куй ва қўшиққа ҳавас борлигини сезиб, кунларнинг бирида кўпчиликнинг кўнглидаги муддаони шифохона маъмуриятига билдиришди. Ҳаваскор ёшлардан иборат ансамбль тузиб, махсус программалари билан беморлар ҳузурида чиқишлар қилишда кўмаклашиш учун бош врач Шавкат Раҳимовга мурожаат қилишди. Уларнинг бу таклифи бош врачга ҳам ниҳоятда манзур бўлди.

Ҳаваскор шифокорларга таниқли санъаткор Шерқўзи Ғозиев ёрдамга келди. Шу тариқа шифохонада «Қувонч» деб номланган бадиий ҳаваскорлик тўгараги ташкил топди. Ансамбль бадиий раҳбарининг ташаббуси билан унга ударникчи Файзулла Ҳошимов, орган ижрочиси Никита Вилковлар ҳам жалб этилди. Шу йилнинг халқаро хотин-қизлар байрамида ансамбль иштирокчилари намойиш этган дастлабки концерт программаси даволанаётганларга жуда ҳам манзур бўлди.

Айни кунларда ансамблда 15 нафар шифокор санъат сирларини ўрганмоқда. Саломатлик посбонлари ишдан бўш вақтларида катта ихлос билан ўз қобилиятларини камол топтириш, репертуарларини янги куй-қўшиқлар билан бойитиш устида тинмай изланмоқдалар. Хирургия бўлимининг ҳамширалари Назокат Назарова ва Шоҳиста Кароматиллаевалар «Қилпиллама», «Бошгинам оғрийди» каби ўзбек халқ лапарларини маҳорат билан ижро этмоқдалар. Шунингдек улар сатирик ёзувчи А. Зайниддиновнинг «Эгизак» интермедиясини саҳнага олиб чиқдилар. 1-неврология бўлимининг ҳамшираси Хуршида Қудратуллаева ижросидаги лирик ва эстрада қўшиқлари ҳам томошабинларга жуда манзур бўлмоқда. Шунингдек, Жанна Аминова, Раъно Юсуфхонова, Дилбар Бобохўжаева, Малика Исмоилова каби шифокор ва ҳамшира қизлар Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг дуторчи қизлар ансамбли репертуаридаги бир қанча қўшиқларни муваффақият билан ижро қилмоқдалар. Ҳамшира Гули Султонова эса озарбайжонча «Лайло», ўзбекча «Энг азиз инсон» номли эстрада қўшиқларини маромига етказиб куйлаяпти.

◆ Суратда: 1-неврология бўлимининг ҳамшираси Дилдора Солиҳова (юқорида) ва практология бўлимининг врачи Абдуҳамид Абдулаҳатов, ҳамшира Гули Султоновалар қўшиқ ижро этишмоқда.

Ансамбль қатнашчилари санъат йўлидан дадил одимлаб, келгусида ўз программаларини пойтахтимиздаги турли саноат корхоналари ва маданий-оқартув муассасаларида намойиш қилиш ниятида ижодий изланмоқдалар. Ҳозирги кунда улар совет халқининг Улуғ Ватан урушида қозонган шонли Ғалабасининг 40 йиллиги шарафига махсус концерт программаси тайёрлашмоқда.

А. БОБОБЕКОВ.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

Реклама ва эълонлар

«УЗБЕККОНЦЕРТ»
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
15, 16, 17, 18 АПРЕЛЬ СОАТ 20.00 ДА

КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган
«БАҲОР» ДАВЛАТ ХАЛҚ РАҚС АНСАМБЛИНИНГ РАҚҚОСАЛАРИ
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
АҲМАДЖОН ШУКУРОВ
Самарқанд область Давлат филармониясининг солисти
НАСИБА АБДУЛЛАЕВА
Самарқанд область Давлат филармониясининг
ЭСТРАДА ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ

Билетлар сотилган.

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ «Турист»

ҚУЙИДАГИ МАРШРУТЛАР БЎЙИЧА
ҚИЗИҚАРЛИ САЁҲАТЛАРГА

ТАКЛИФ ЭТАДИ:

Кисловодскга (хусусий сектор) — 21 апрель — 10 май, 12—31 май кунлари.
Путёвка баҳоси — 285 сўм.
Пятигорск — «Озерний» туристик комплексига — 29 май — 12 июнь кунлари 15 кунга.
Путёвка баҳоси — 228 сўм.
Каунас — Саулескалнс — Сигулдага — 30 май — 14 июнь кунлари 15 кунга.
Путёвка баҳоси — 405 сўм.
Визу — Сааремаага — 4—13 май, 30 май — 8 июнь кунлари 10 кунга.
Путёвка баҳоси — 273 сўм.
Псков — Клайпедага — 10—24 май кунлари 10 кунга.
Вильнюс — Светлогорскга — 30 май — 11 июнь кунлари 13 кунга.
Путёвка баҳоси — 294 сўм.
Вентспилс — Ригага — 8—17 май кунлари 10 кунга.
Туапсега (хусусий сектор) — 30 апрель — 19 май, 21 май — 9 июнь кунлари 20 кунга.
Путёвка баҳоси — 313 сўм.
Ялтага (хусусий сектор) — 10—30 май кунлари 20 кунга.
Путёвка баҳоси — 330 сўм.
Адлерга (хусусий сектор) — 2—22 май кунлари 20 кунга.
Путёвка баҳоси — 290 сўм.
Сочига (Даговис посёлкасига, хусусий сектор) — 10—30 май кунлари 20 кунга.
Путёвка баҳоси — 290 сўм.
«Базалети» туристик базаси — Змисга (хусусий сектор) — 26 май — 15 июнь кунлари 20 кунга.
Путёвка баҳоси — 312 сўм.
«Базалети» туристик базаси — Сухумига (хусусий сектор) — 19 май — 8 июнь кунлари 20 кунга.
Путёвка баҳоси — 305 сўм.
Сочига (хусусий сектор) — 10—30 май кунлари 20 кунга.
Путёвка баҳоси — 296 сўм.
Плёс — Ивановога — 29 май — 14 июнь кунлари 18 кунга.

БОЛАЛИ ОТА-ОНАЛАР УЧУН МАРШРУТ.

Харьков — «Васишево» туристик базасига — 25 май — 13 июнь кунлари 20 кунга.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг
РЕСПУБЛИКА ЎҚУВ-КУРС КОМБИНАТИ
1985 йилга

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Республика ўқув-курс комбинати савдо ва умумий овқатланиш соҳалари учун қуйидаги мутахассисларни тайёрлайди:

барча профилдаги озиқ-овқат ва саноат моллари бўйича юқори малакали контролёр-кассир ва сотувчилар.

Бу группаларга 17 ёшдан 25 ёшгача бўлган ўрта маълумотлилар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 6 ой.

Шунингдек, ошпазлар тайёрлайдиган группаларга ҳам тингловчилар қабул қилинади.

Бу группаларга ўрта маълумотли 17 ёшдан 25 ёшгача бўлганлар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ошпазлар тайёрлайдиган группаларда ўқиш муддати — 11 ой.

Контролёр-кассир ва ошпазлар тайёрлаш группаларига қабул қилинганларга ҳар ойда 54 сўмдан 64 сўмгача стипендия тўланади.

Контролёр-кассир ва ошпазлар тайёрлайдиган группаларда ўқиш ҳар бир группа комплектланишидан сўнг бошланади.

Республика ўқув-курс комбинати барча группаларга Ўзбекистон шаҳарларида яшайдиганларни қабул қилади.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Республика ўқув-курс комбинатининг барча группаларига ҳужжатлар қабул қилиш, шунингдек группаларда ўқиш бутун йил давомида, узлуксиз равишда олиб борилади.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Тингловчилар шаҳарнинг энг яхши савдо корхоналарида — Тошкент Бош Универсал магазини — ГУМда, Республика конторасига қарашли «Гастроном» магазинларида, ҳамда умумий овқатланиш илғор корхоналарида ишлаб чиқариш таълими (практика)ни ўтказадилар.

Ўқув-курс комбинатининг барча группаларига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти ҳақида ҳужжат (асли), турар-жойидан справка, таржимаи ҳоли, 286-формадаги медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 3 ёки 6 дона фотосурат, характеристика, давлат савдо ташкилотидан йўлланма.

Республика ўқув-курс комбинатининг адреси: Тошкент шаҳри, 700173, Чилонзор массиви, Акмал Икромов райони, Бобур кўчаси, 3-уй (13, 70-автобусларнинг «Тез медицина ёрдами касалхонаси» бекати, 4, 9-трамвайларнинг «Чўпон-ота» бекати). Телефон 78-44-30.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
/ "Ташкентская правда" /
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700047, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

Редактор қабулхонаси—325351; редактор ўринбосарлари—335885; 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши—325778; саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги—325647; пропаганда—325556; совет қурилиши—325645; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; адабиёт ва санъат—325767; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325733; хатлар ва оммавий ишлар—334048, 325354; фельетонлар—325556; фотомухбир—325894.

Р. 11181. А. 1683. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12